

Κεφάλαια 1, 2 και 3 (κοινό μέρος των εγχειριδίων I DECIDE SDM)

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή

Στόχοι του Εγχειριδίου ΥΛΑ για την διαχείριση των προσωπικών ζητημάτων υγείας, οικονομικών και δικαιωμάτων του καταναλωτή

Πώς να χρησιμοποιήσετε αυτό το εγχειρίδιο

2. Θεωρητικό Υπόβαθρο

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες

Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων

Τύποι αποφάσεων που καλύπτονται σε αυτό το εγχειρίδιο

Συμφωνία για την Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων

Νομικό πλαίσιο

Ψηφιακές, Αριθμητικές Δεξιότητες & Δεξιότητες Αλφαριθμητισμού και ΥΛΑ

3. Δημιουργία υπηρεσίας ΥΛΑ

Η Συμφωνία I-DECIDE για την Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων, στην πράξη

Ρόλοι στο πλαίσιο της Συμφωνίας I-DECIDE για την ΥΛΑ

Πώς να ρυθμίσετε και να υλοποιήσετε της Συμφωνία ΥΛΑ

Στάδιο 1: Αίτημα για λήψη της υπηρεσίας ΥΛΑ

Στάδιο 2: Εύρεση Υποστηρικτών

Στάδιο 3: Καθορισμός του πεδίου και του περιεχομένου της Συμφωνίας

Στάδιο 4: Υλοποίηση και Αξιολόγηση της Συμφωνίας ΥΛΑ

Έναρξη της συνεργασίας: Δημιουργία Σύνδεσης & Πρώτη Αξιολόγηση

Αξιολόγηση Υπηρεσίας ΥΛΑ

4. I-DECIDE Εγχειρίδιο για την Διαχείριση των Προσωπικών Οικονομικών

Εισαγωγή

Εκπαιδευτική Μεθοδολογία

Βασικό Λεξιλόγιο

Οικονομική Διαχείριση και Δικαιώματα

Ψηφιακές, Αριθμητικές Δεξιότητες & Δεξιότητες Αλφαριθμητισμού

Εναρκτήρια Συνάντηση

Διαχείριση Οικονομικών

Προϋπολογισμός

Έξοδα

Αποταμίευση

Τραπεζικές Συνδιαλλαγές

Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι

Σενάρια Χρήσης

5. Βιβλιογραφικές Παραπομπές

6. Παραρτήματα

1. Εισαγωγή

Στόχοι του ΥΛΑ Εγχειριδίου για την Προσωπική Υγεία, την διαχείριση των Προσωπικών Οικονομικών και τα Δικαιώματα του Καταναλωτή

Αυτό το εγχειρίδιο αποτελεί κομμάτι του Erasmus+ προγράμματος I-DECIDE, στοχεύοντας να βελτιώσει τη Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων (ΥΛΑ) υπηρεσίες για άτομα με ειδικές ανάγκες χρησιμοποιώντας Ψηφιακές και Αριθμητικές δεξιότητες και δεξιότητες Αλφαριθμητισμού (ΨΑΑ). Για να επιτευχθεί αυτός ο κύριος στόχος, ο υποστηρικτής (το άτομο που βοηθάει κάποιον να παίρνει αποφάσεις) πρέπει να γνωρίζει με ευκρίνεια τι σημαίνει ΥΛΑ. Αυτό το εγχειρίδιο είναι σχεδιασμένο να εκπαιδεύει τον υποστηρικτή σχετικά με συγκεκριμένες διαδικασίες και εργαλεία να ενσωματώνει την προσέγγιση της ΥΛΑ ως ένα μοντέλο, το οποίο παρέχει καινοτόμα υποστήριξη.

Οι μηχανισμοί της ΥΛΑ αποτελούν ένα τρόπο εφαρμογής της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ανθρώπων με Αναπηρίες [2]. Η Σύμβαση απαιτεί να εγκαταλείψουμε το Ιατρικό Μοντέλο της Αναπηρίας- το οποίο υποστηρίζει ότι άνθρωποι είναι ανάπηροι από τις βλάβες και τις διαφορές τους – αντιθέτως πρέπει να υιοθετήσουμε την Προσέγγιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων [3] που εξασφαλίζει ολοκληρωμένη και ίση απόλαυση όλων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε άτομα με αναπηρίες, και προωθεί τον σεβασμό για την έμφυτη αξιοπρέπεια τους. Αυτή η προσέγγιση επικεντρώνεται επίσης σε ίσες ευκαιρίες, χωρίς διακρίσεις και συμπεριλήψεις. Η υποστήριξη είναι προδιατεθειμένη να υπερνικά εμπόδια (συμπεριφορικά και περιβαλλοντικά) για να επιτρέψει στο υποστηριζόμενο άτομο μία ολοκληρωμένη και αποτελεσματική συμμετοχή στην κοινωνία σε ίσα επίπεδα με τους υπόλοιπους. Σε αυτή την προσέγγιση ο βασικός σκοπός της υποστήριξης δεν είναι απλώς να παρέχει υπηρεσίες για το συμφέρον του ατόμου (αντικατεστημένη προσέγγιση λήψης αποφάσεων) αλλά κυριώς να παρέχει υπηρεσίες βασισμένες στις προτιμήσεις και στις επιθυμίες του ατόμου. Η Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων (ΥΛΑ) είναι μια διαδικασία, η οποία επιτέπει στο άτομο να λάβει τις δικές του/της αποφάσεις σύμφωνα με τις προτιμήσεις και τις επιθυμίες του.

Η ΥΛΑ είναι η προσέγγιση που χρησιμοποιήθηκε σε αυτό το εγχειρίδιο.

Η προσέγγιση ΥΛΑ δεν μπορεί να μην μοιράζεται τα χαρακτηριστικά της συμπαραγωγής. Η συμπαραγωγή συνεπάγεται ότι το υποστηριζόμενο άτομο συμμετέχει στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της υπηρεσίας ή της υποστήριξης που λαμβάνει, δημιουργώντας διπλό αντίκτυπο. Πρώτον, η ίδια η υπηρεσία είναι πιο αποτελεσματική στον προσδιορισμό των στόχων που πρέπει να επιτευχθούν, διότι αντιμετωπίζει προβλήματα που εντοπίζονται ή εκφράζονται απευθείας από το υποστηριζόμενο άτομο. Δεύτερον, το υποστηριζόμενο άτομο ενδυναμώνεται, επειδή αντιμετωπίζεται ως ισότιμος συνεργάτης από επαγγελματίες ή άλλα ενδιαφερόμενα μέρη, και οι απόψεις του εκτιμώνται και γίνονται σεβαστές.

Η **συμπαραγωγή** είναι παρούσα σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ΥΛΑ που περιγράφεται σε αυτό το εγχειρίδιο, καθώς απαιτεί - στον υψηλότερο δυνατό βαθμό - τη συμμετοχή του υποστηριζόμενου ατόμου κατά την διάρκεια του καθορισμού των αναγκών υποστήριξης, της επιλογής υποστηρικτή, της συμφωνίας για τους όρους της υποστήριξης αλλά και της αξιολόγησης της ικανοποίησης του και των αποτελεσμάτων.

Οι συνεργάτες του έργου I-DECIDE αναγνωρίζουν ότι οι ψηφιακές και αριθμητικές δεξιότητες και δεξιότητες αλφαριθμητισμού του υποστηριζόμενου ατόμου είναι ένας βασικός παράγοντας που μπορεί να επιτρέψει στο άτομο να κατανοήσει καλύτερα τις πληροφορίες και, κατά συνέπεια, να σταθμίσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των διαφορετικών επιλογών που σχετίζονται με μια συγκεκριμένη απόφαση.

Αυτό το εγχειρίδιο στοχεύει να δείξει στους υποστηρικτές της ΥΛΑ πώς να παρέχουν ή να αξιοποιούν διάφορα εργαλεία και μεθοδολογίες για να επιτρέψουν σε ένα άτομο να αποκτήσει ή να βελτιώσει το επίπεδο των ΨΑΑ δεξιοτήτων που απαιτούνται για να πάρει τις δικές του αποφάσεις.

Το I-DECIDE έχει αναπτύξει εγχειρίδια ή οδηγούς αναφοράς σε τρεις σημαντικούς τομείς της καθημερινής ζωής ενός ατόμου: Προσωπική Υγεία, Προσωπική

Οικονομική Διαχείριση και τα Δικαιώματα του Καταναλωτή. Οι διαδικασίες που περιγράφονται σε όλα τα εγχειρίδια μπορούν να επανατοποθετηθούν ή να επαναχρησιμοποιηθούν σε άλλους τομείς της ζωής ενός ατόμου, όπως η αγορά εργασίας, η στέγαση ή άλλοι σχετικοί τομείς μετά από κατάλληλες προσαρμογές.

Πώς να χρησιμοποιήσετε τα εγχειρίδια I DECIDE

Το Κεφάλαιο 2 (Θεωρητικό Υπόβαθρο) είναι απαραίτητο για την κατανόηση του σκοπού αυτού του εγχειριδίου. Περιγράφει τις αρχές που διέπουν την ΥΛΑ, τις σχετικές διαδικασίες και την περιγραφή των εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της ΥΛΑ.

Το Κεφάλαιο 3 (Δημιουργία μιας υπηρεσίας ΥΛΑ) περιγράφει λεπτομερώς τον τρόπο χρήσης της Συμφωνίας I DECIDE ως επαγγελματικό εργαλείο για την υποστήριξη ενός ατόμου στη λήψη αποφάσεων. Μπορείτε να βρείτε διαδικασίες και εργαλεία για την κατασκευή, την παράδοση και την αξιολόγηση της υπηρεσίας. Τα κεφάλαια 2 και 3 είναι κοινά και για τους τρεις τομείς της καθημερινής ζωής που έχουμε εστιάσει στο πρόγραμμα I DECIDE και μπορούν να χρησιμοποιηθούν στις «καθολικές» και «τοπικές» εκδόσεις των εγχειριδίων.

Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι στις τοπικές εκδόσεις, η ενότητα σχετικά με το Νομικό Πλαίσιο θα έχει προσαρμοστεί ώστε να αντικατοπτρίζει τις τοπικές συνθήκες και θα πρέπει να περιγράφει νομικές απαιτήσεις σχετικά με τη δομή των υπηρεσιών υποστήριξης και φροντίδας που ο υποστηρικτής πρέπει να λάβει υπόψη για τη σωστή ρύθμιση της Συμφωνίας ΥΛΑ.

Το Κεφάλαιο 4 επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες διαδικασίες σε καθέναν από τους τρεις τομείς της Προσωπικής Υγείας, της διαχείρισης των Προσωπικών Οικονομικών και τα Δικαιώματα του Καταναλωτή, όπου θα χρησιμοποιηθεί το εγχειρίδιο και καθορίζει συγκεκριμένα εργαλεία, παραδείγματα, όργανα ή δραστηριότητες όπου η ΥΛΑ και η μεθοδολογία I-DECIDE θα έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιηθούν. Αυτό σημαίνει ότι, παρόλο που υπάρχει ένα κοινό μοτίβο μεταξύ αυτών των τριών τομέων της καθημερινής ζωής, όταν μιλάμε για ΥΛΑ, οι

πραγματικοί τύποι αποφάσεων ή καταστάσεων μπορεί να διαφέρουν πολύ, επομένως τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται σε κάθε τομέα μπορεί να είναι διαφορετικά. Οι αναγνώστες που έχουν εμπειρία σε διαδικασίες και εργαλεία ΥΛΑ μπορούν να μεταβούν απευθείας σε αυτά τα κεφάλαια για να δουν παραδείγματα συγκεκριμένων εργαλείων, καλών πρακτικών και διαδικασιών σχετικά με τη βοήθεια των υποστηριζόμενων ατόμων στη λήψη αποφάσεων. Μελέτες περιπτώσεων έχουν χρησιμοποιηθεί για να δείξουν πώς να προχωρήσουμε σε μια σειρά σημαντικών ζητημάτων όπου μπορεί να χρησιμοποιηθεί η ΥΛΑ, για καθέναν από τους τρεις τομείς.

Το Κεφάλαιο 5 περιλαμβάνει βιβλιογραφικές αναφορές για περαιτέρω ανάγνωση σε θέματα που σχετίζονται με την ΥΛΑ.

Το Κεφάλαιο 6 περιέχει χρήσιμα παραρτήματα που αναφέρονται σε άλλα κεφάλαια. Αυτά περιλαμβάνουν το πρότυπο Συμφωνίας, έντυπα για την αξιολόγηση δεξιοτήτων και προόδου ΥΛΑ· ένα έντυπο Έρευνας Ικανοποίησης για το υποστηριζόμενο άτομο και τους υποστηρικτές και ένα εξατομικευμένο σχέδιο. Η χρήση όλων αυτών των εντύπων από έναν οργανισμό που χρησιμοποιεί αυτό το εγχειρίδιο για την εφαρμογή της ΥΛΑ, θα βοηθήσει στην ομοιομορφία της προσέγγισης και θα επιτρέψει μια ουσιαστική αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και του αντίκτυπου της εργασίας τους στην ΥΛΑ.

(Συμβουλευτείτε όλο το υλικό I-DECIDE στον ιστότοπο του έργου).

[LINKS WEB \(EASPD + SUPPORT\)](#)

2. Θεωρητικό Υπόβαθρο

Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες.

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία (UNCRPD) είναι μια διεθνής συνθήκη των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα με σκοπό την προστασία των δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των ατόμων με αναπηρίες. Τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης υποχρεούνται να προωθούν, να

προστατεύουν και να διασφαλίζουν την πλήρη απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από τα άτομα με αναπηρία και να διασφαλίζουν ότι απολαμβάνουν πλήρη ισότητα βάσει του νόμου. Η Σύμβαση έχει χρησιμεύσει ως ο κύριος καταλύτης στο παγκόσμιο κίνημα ώστε να μην βλέπει τα άτομα με αναπηρίες ως αντικείμενα φιλανθρωπίας, ιατρικής περίθαλψης και κοινωνικής προστασίας αλλά να τα βλέπει ως πλήρη και ισότιμα μέλη της κοινωνίας, με ανθρώπινα δικαιώματα. Είναι επίσης το μόνο εργαλείο για τα ανθρώπινα δικαιώματα του ΟΗΕ με μια ρητή διάσταση βιώσιμης ανάπτυξης. Η UNCRPD ήταν η πρώτη σύμβαση για τα ανθρώπινα δικαιώματα του 21ου αιώνα.

Η Σύμβαση εγκρίθηκε από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών το 2006 και από σήμερα (2020), 163 κράτη έχουν υπογράψει και 181 την επικυρώσουν, συμπεριλαμβανομένης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Η Σύμβαση και η εφαρμογή της παρακολουθούνται στενά από την Επιτροπή Δικαιωμάτων των Ατόμων με Αναπηρία..

Άρθρο 12 στο πλαίσιο της UNCRPD

Το Άρθρο 12 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να απολαμβάνουν νομικής ικανότητας σε ίση βάση με άλλους, σε όλες τις πτυχές της ζωής τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να έχουν ίση πρόσβαση στη δική τους περιουσία ή σε αυτήν που έχουν κληρονομήσει και να διαχειρίζονται τις οικονομικές τους υποθέσεις. Όλα αυτά υπόκεινται σε διασφαλίσεις ανάλογες και προσαρμοσμένες στις προσωπικές συνθήκες και εφαρμόζονται κατά τη συντομότερη δυνατή περίοδο.

Το άρθρο 12 της CRPD ορίζει σαφώς ότι η νομική ικανότητα δεν πρέπει να συγχέεται με την ψυχική ικανότητα και την ικανότητα λήψης αποφάσεων, αλλά σημαίνει την ίση αναγνώριση των προσώπων ενώπιον του νόμου. Κανείς δεν πρέπει να στερηθεί τη νομική του ικανότητα, μόνο και μόνο επειδή χρειάζεται βοήθεια για τη λήψη αποφάσεων.

Επιπλέον, οι κυβερνήσεις θα πρέπει να παρέχουν στα άτομα με αναπηρία οποιαδήποτε υποστήριξη χρειάζονται κατά τη λήψη αποφάσεων. Η υποστήριξη μπορεί να είναι «επίσημη και ανεπίσημη» και μπορεί να προσαρμόζεται σε διαφορετικούς τύπους υποστήριξης και έντασης.

Ο τύπος και η ένταση της υποστήριξης πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ποικιλομορφία των ατόμων με αναπηρίες. Επίσης, θα πρέπει να διατίθεται μια σειρά κατάλληλων μέτρων για τα άτομα με αναπηρίες ώστε να λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη, ανάλογα με τη βούληση και τις ανάγκες τους.

Η υποστήριξη μπορεί να περιλαμβάνει παροχή πληροφοριών σε απλή γλώσσα ή σε πιο ευανάγνωστη μορφή, την εξήγηση των διαφορετικών επιλογών ή, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, την διατύπωση γνώμης με βάση τη βαθιά γνώση της βούλησης και των επιθυμιών των ατόμων, η οποία απορρέει από μια μακροχρόνια σχέση εμπιστοσύνης. Ανεξάρτητα από τον τομέα της προσωπικής του ζωής, οι απόψεις και οι αποφάσεις ενός ατόμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και να γίνονται σεβαστές. Η εφαρμογή του άρθρου 12 της UNCRPD απαιτεί στροφή προς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αντικαθιστώντας την προσέγγιση της υποκαθιστάμενης λήψης αποφάσεων με το μοντέλο υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων.

Στην πράξη, η άσκηση νομικής ικανότητας από το άτομο σημαίνει ότι έχει την ικανότητα να λαμβάνει αποφάσεις για τον εαυτό του σε όλους τους τομείς της ζωής, συμπεριλαμβανομένης, μεταξύ άλλων, της ιατρικής περίθαλψης, της στέγασης, της απασχόλησης, των σχέσεων, των οικονομικών, των παιδιών, του οικογενειακού προγραμματισμού ή της περιουσίας. Η UNCRPD αναγνωρίζει ότι υπάρχουν στιγμές που τα άτομα με αναπηρίες ενδέχεται να χρειάζονται υποστήριξη στη λήψη αποφάσεων και ότι ανάλογα με την πορεία της αναπηρίας ή της ασθένειας, μπορεί να χρειαστούν διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ίση και πλήρης αναγνώριση των πολιτών ενώπιον του νόμου, η παροχή υποστήριξης είναι κεντρική και μπορεί να διαφέρει πολύ ανάλογα με κάθε άτομο. Τα κράτη πρέπει να αναπτύξουν ρυθμίσεις

υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων διαφορετικών τύπων και έντασης, συμπεριλαμβανομένων ανεπίσημων και επίσημων ρυθμίσεων υποστήριξης. Τέτοιες ρυθμίσεις περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, δίκτυα υποστήριξης, Συμβάσεις υποστήριξης, ομάδες ομοειδών και φίλων, ομάδες αυτο-υποστήριξης, υποστήριξη για αυτο-συνηγορία, ανεξάρτητη υπεράσπιση και εκ των προτέρων οδηγίες.¹

Η μεθοδολογία ΥΛΑ του I-DECIDE, συμπεριλαμβανομένων των εγχειριδίων και των βασικών εγγράφων που αναπτύχθηκαν από τους εταίρους του έργου, βασίζεται στις αρχές της UNCRPD, οπότε είναι σημαντικό οι επαγγελματίες και οι υποστηρικτές να κατανοήσουν πλήρως, να αγκαλιάσουν και να υποστηρίξουν τη Σύμβαση και τις αρχές και τις υποχρεώσεις της και να είναι πρόθυμοι να την εφαρμόσουν στην δική τους υπηρεσία, οργάνωση ή στην καθημερινή τους πρακτική όταν προσφέρουν υποστήριξη σε άτομα με αναπηρία.

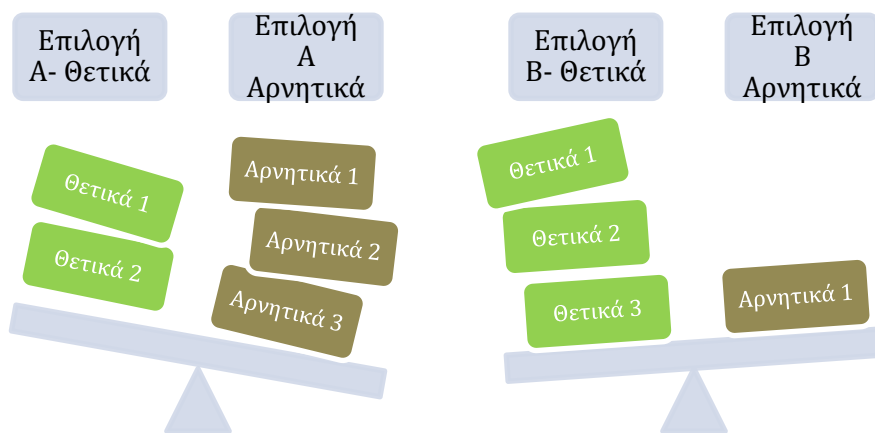
Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων

Η υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων είναι και πρέπει να είναι η εναλλακτική λύση για την κηδεμονία ή άλλους τύπους υποκατάστατων μηχανισμών λήψης αποφάσεων². Η μετάβαση προς αυτό το νέο πρότυπο και η ανάπτυξη υπηρεσιών βασισμένων στην υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων, που αναγνωρίζει τα άτομα με αναπηρία ως πολύτιμα μέλη της κοινωνίας και σέβεται τα δικαιώματά τους ως πολίτες, είναι το κλειδί για την πρόοδο προς την κοινωνική ένταξη.

Λήψη Αποφάσεων

Η καθημερινή ζωή είναι γεμάτη ευκαιρίες για λήψη αποφάσεων. Οι αποφάσεις ποικίλλουν και μπορούν να είναι χαμηλού επιπέδου, όπως για παράδειγμα τι ρούχα θα φορέσουν, ή να είναι αποφάσεις υψηλού επιπέδου, όπως να μετακομίσουν για να ζήσουν με κάποιο άλλο άτομο. Υπάρχουν αποφάσεις που λαμβάνουμε μόνοι μας και στη συνέχεια υπάρχουν άλλες που προτιμούμε να ζητήσουμε την συμβουλή ή την υποστήριξη κάποιου. Όταν οι άνθρωποι έχουν μια

σημαντική απόφαση να λάβουν, μπορεί να ζητήσουν υποστήριξη και συμβουλές από φίλους, οικογένεια ή ειδικούς (π.χ. θεραπευτής, σύμβουλος, ειδικός στην επαγγελματική καθοδήγηση κ.λπ.). Σε αυτό το εγχειρίδιο το άτομο που βοηθά στις αποφάσεις ονομάζεται «**υποστηρικτής**». Οι αποφάσεις επηρεάζονται από πολλούς παράγοντες, όπως ιστορικό ζωής, διαθέσιμες πληροφορίες και δεδομένα, προσωπικές αξίες, προσωπικότητα και στυλ λήψης αποφάσεων. Οι αποφάσεις επηρεάζονται επίσης από το επίπεδο της ικανότητάς μας για γραφή και ανάγνωση, της αριθμητικής και της ψηφιακής μας γνώσης. Για παράδειγμα, εάν δεν καταλαβαίνουμε τις πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο πραγματοποίησης μιας διαδικτυακής αγοράς, τότε δεν μπορούμε να πραγματοποιήσουμε την σχετική με το θέμα απόφαση. Εάν δεν κατανοούμε τις ιατρικές απόψεις για μια συγκεκριμένη θεραπεία, δεν μπορούμε να πάρουμε μια απόφαση για την οποία θα είμαστε σίγουροι.

Σχήμα 1. Συνήθης διαδικασία λήψης αποφάσεων στην καθημερινή ζωή: Σύγκριση των θετικών και αρνητικών μεταξύ διαφορετικών επιλογών.

Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων

Αυτή αποτελείται από διάφορα μέτρα που έχουν σχεδιαστεί για να δημιουργούν τις σωστές συνθήκες για ένα άτομο με αναπηρία ώστε να λαμβάνει ενημερωμένες αποφάσεις μόνος του. Για να διευκολυνθεί αυτό, ο **υποστηρικτής** θα μελετήσει τις αποφάσεις που μπορεί να λάβει το υποστηριζόμενο άτομο και θα παρέχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για να δώσει στο άτομο μια σαφή κατανόηση όλων των

επιλογών, με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους. Σε αυτό το σημείο εναπόκειται στο άτομο να λάβει τις δικές του αποφάσεις.

Η απόφασή τους πρέπει να γίνει σεβαστή ακόμη και αν ο υποστηρικτής πιστεύει ότι δεν είναι η καλύτερη δυνατή απόφαση.

Είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι το

υποστηριζόμενο άτομο έχει το δικαίωμα να λάβει μια παράλογη απόφαση και να κάνει ένα λάθος.

Ακολουθεί ένα παράδειγμα υποστηριζόμενης λήψης απόφασης χαμηλού επιπέδου.

Ένα άτομο μπορεί να ζητήσει υποστήριξη για να λάβει μια οικονομική απόφαση. Το άτομο πρέπει να αποφασίσει εάν θα ξοδέψει μεγάλο μέρος των αποταμιευμένων του χρημάτων του αγοράζοντας έναν υπολογιστή και γρήγορη σύνδεση στο διαδίκτυο, ή θα κρατήσει τα χρήματα για τις επόμενες καλοκαιρινές διακοπές. Ο υποστηρικτής πρέπει να συλλέξει και να δώσει πληροφορίες (χρησιμοποιώντας κατάλληλες μορφές για την επικοινωνία, όπως ευανάγνωστο υλικό, βίντεο, εικονογράμματα κ.λπ.) σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα καθεμιάς από τις δύο εναλλακτικές αποφάσεις και να είναι σίγουρος ότι το άτομο κατανοεί η πληροφορία. Τέλος, εάν ζητηθεί από το άτομο, ο υποστηρικτής θα το βοηθήσει να κοινοποιήσει την απόφαση σε άλλα άτομα που μπορεί να χρειάζονται αυτές τις πληροφορίες.

Η υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων είναι θεμελιώδης για την προώθηση της αυτοδιάθεσης, του ελέγχου και της αυτονομίας και προάγει την ατομική ανεξαρτησία.

Τύποι αποφάσεων που καλύπτονται στα εγχειρίδια I-DECIDE

The I-DECIDE manuals illustrate the potential of SDM in three specific areas covered by the project, namely Health Care, Personal Finances and Consumer Rights. Τα εγχειρίδια I-DECIDE απεικονίζουν τις δυνατότητες εφαρμογής της ΥΛΑ στους τρεις τομείς που καλύπτονται από το έργο I-Decide, δηλαδή της προσωπικής υγείας, της διαχείρισης των προσωπικών οικονομικών και τα δικαιώματα του καταναλωτή

Φροντίδα Υγείας

Τα άτομα με αναπηρίες συχνά στερούνται του βασικού δικαιώματος να ελέγχουν τι συμβαίνει στο σώμα τους. Οι επιλογές σχετικά με τη διατροφή τους, την άσκηση και άλλα θέματα υγείας και ευεξίας γίνονται συχνά από παρόχους υπηρεσιών ή μέλη της οικογένειας, με τις καλές προθέσεις να βελτιώσουν την υγεία του ατόμου. Αυτά τα είδη αποφάσεων μπορεί να περιλαμβάνουν άτυπες αποφάσεις όπως διατροφή, σωματική δραστηριότητα, υγιεινή, κάπνισμα και κατανάλωση αλκοόλ και τρόποι αντισύλληψης, καθώς και επίσημες αποφάσεις για σημαντικές επεμβάσεις και συγκατάθεση σε άλλες ιατρικές θεραπείες.

Τα άτομα με νοητική αναπηρία συχνά αποκλείονται από τη συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα για την φροντίδα της υγείας, συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων σεξουαλικής και γενετίσας υγείας. Ακόμη και όταν περιλαμβάνονται σε αυτά τα προγράμματα, οι πληροφορίες συχνά δεν είναι σαφείς ή κατανοητές. Ως εκ τούτου, όταν πρόκειται για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη φροντίδα υγείας, τα άτομα με νοητική αναπηρία συχνά δεν διαθέτουν επαρκείς πληροφορίες για να είναι σε θέση να λάβουν μια ενημερωμένη απόφαση.

Προσωπική Οικονομική

Τα άτομα με αναπηρίες συχνά στερούνται του δικαιώματος να ελέγχουν τα προσωπικά τους οικονομικά και να λαμβάνουν τις δικές τους αποφάσεις σχετικά με την ιδιοκτησία. Η λήψη τέτοιων αποφάσεων περιλαμβάνει τόσο άτυπες αποφάσεις, όπως πώς να ξοδεύουν χρήματα και πώς να κάνουν προϋπολογισμό, και πιο περίπλοκες αποφάσεις όπως άνοιγμα τραπεζικού λογαριασμού, λήψη δανείων ή πραγματοποίηση χρηματοοικονομικών επενδύσεων ή αποδοχή κληρονομιάς και διαχείριση ακινήτων.

Δικαιώματα Καταναλωτών

Όλοι οι πολίτες που ζουν στην ΕΕ, φυσικά συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, έχουν εξασφαλίσει τις ακόλουθες τέσσερις βασικές διασφαλίσεις: προστασία από μη ασφαλή προϊόντα, εξασφάλιση ότι οι επιλογές δαπανών βασίζονται σε σαφείς, ακριβείς και συνεπείς πληροφορίες, πρόσβαση σε γρήγορους και αποτελεσματικούς τρόπους επίλυσης διαφορών με εμπόρους για την προστασία των δικαιωμάτων τους ως καταναλωτές και επικαιροποιημένη νομοθεσία για τη διατήρηση των δικαιωμάτων των πολιτών τους ανάλογα με τις οικονομικές και κοινωνικές αλλαγές. Ακόμη και με αυτές τις διασφαλίσεις, τα άτομα με αναπηρία ενδέχεται να εξακολουθούν να είναι περισσότερο εκτεθειμένα σε δόλια αντιμετώπιση και επομένως θα πρέπει να παρέχεται ειδική υποστήριξη για την προστασία τους.

Συμφωνία για την Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων

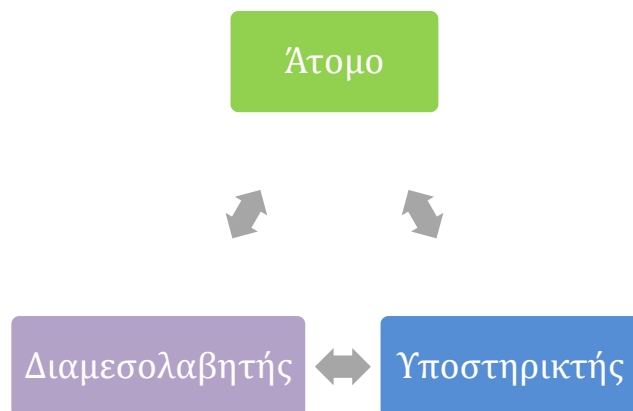
Τι είναι η συμφωνία ΥΛΑ;

Το I-DECIDE έχει αναπτύξει μια μεθοδολογία ΥΛΑ, ευθυγραμμισμένη με τις αρχές της UNCRPD, δημιουργώντας τη Συμφωνία Υποστηριζόμενης Λήψης Αποφάσεων ως εργαλείο για τη διευκόλυνση των οργανώσεων, των επαγγελματιών ή των ατόμων με αναπηρία να προσφέρουν ή να λαμβάνουν υποστήριξη με επίσημο και τυποποιημένο τρόπο. Η Συμφωνία ΥΛΑ είναι ένα γραπτό έγγραφο που δημιουργήθηκε για την τυποποίηση της διαδικασίας ΥΛΑ και υπογράφεται από το **υποστηριζόμενο άτομο** (άτομο με αναπηρία), τον **υποστηρικτή**, ο οποίος δεσμεύεται να παρέχει καθοδήγηση, υποστήριξη και βοήθεια στη λήψη

αποφάσεων στους τομείς της ζωής που ορίζονται στο το έγγραφο από το άτομο και τον **διαμεσολαβητή**.

Η Συμφωνία ΥΛΑ πρέπει να λειτουργεί σε εθελοντική βάση, καθώς το άτομο που απαιτεί, θέλει ή χρειάζεται υποστήριξη πρέπει να ζητήσει αυτήν την υπηρεσία εθελοντικά. Οι ρόλοι που καθορίζονται στη συμφωνία πρέπει να βασίζονται σε μια σχέση εμπιστοσύνης με κάποιον που θα είναι ο υποστηρικτής και ένα άλλο άτομο που θα ενεργεί ως διαμεσολαβητής. Το υποστηριζόμενο άτομο πρέπει επίσης να είναι σε θέση να ακυρώσει ή να τροποποιήσει τη συμφωνία ανά πάσα στιγμή, εάν δεν είναι ικανοποιημένος με τον τρόπο λειτουργίας του.

Η μεθοδολογία I-DECIDE ενσωματώνει το σχήμα του διαμεσολαβητή. Ο Διαμεσολαβητής είναι ένα τρίτο άτομο του οποίου ο ρόλος είναι να ελέγχει και να παρακολουθεί τη συμφωνία για να επαληθεύει και να διασφαλίζει ότι λειτουργεί όπως θα έπρεπε. Εάν το υποστηριζόμενο άτομο δεν είναι ευχαριστημένο με τη σχέση με τον υποστηρικτή, μπορεί να ζητήσει από τον διαμεσολαβητή να μιλήσει για αυτό και ίσως ακόμη και να ζητήσει αντικαταστάτη.

Σχήμα 2. Τρίγωνο συμμετεχόντων και πολλαπλών κατευθύνσεων σχέση στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΥΛΑ.

Το πιο σημαντικό σημείο της Συμφωνίας είναι η νέα σχέση μεταξύ του ατόμου και του υποστηρικτή. Αυτό συνεπάγεται μια αλλαγή στάσης προς την αναγνώριση των δικαιωμάτων του ατόμου, την αποδοχή των αποφάσεών του και την εγκατάλειψη

της πρακτικής του υποστηρικτή να λαμβάνει την απόφαση προς το συμφέρον του ατόμου.

Νομικό πλαίσιο

Αυτό το εγχειρίδιο έχει δημιουργηθεί και αναπτυχθεί με την προϋπόθεση ότι ούτε η συμφωνία I-DECIDE ΥΛΑ ούτε οι πλήρως συμβατοί μηχανισμοί ΥΛΑ αποτελούν μέρος των νομικών συστημάτων των χωρών των συμμετεχόντων ³ ακόμα. Αν και η Σύμβαση είναι μια νομικά δεσμευτική συνθήκη, λίγες χώρες παγκοσμίως έχουν πραγματοποιήσει τις απαραίτητες μεταρρυθμίσεις για να συμπεριλάβουν, να ενσωματώσουν και να αναγνωρίσουν μέσα βάσει της βούλησης, των επιθυμιών και των προτιμήσεων του ατόμου με αναπηρία στα νομικά τους πλαίσια.⁴

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι:

- Η Σύμβαση δεν είναι νομικά δεσμευτική, διότι δεν αναγνωρίζεται βάσει εθνικής νομοθεσίας
- Δεν υπάρχουν επίσημα αρχεία της Συμφωνίας ΥΛΑ σε κανένα δημόσιο μητρώο ή δεν έχουν εγκριθεί από διαπιστευμένους, αρμόδιους ή νομικούς φορείς.
- Η συμφωνία από μόνη της δεν θα παρέχει νομικά δικαιώματα στον υποστηρικτή να έχει πρόσβαση ή να ασχολείται με υπηρεσίες, εξωτερικούς επαγγελματίες ή το κοινωνικό δίκτυο του υποστηριζόμενου ατόμου προκειμένου να λάβει πληροφορίες, ακόμη και αν αυτές οι πληροφορίες θα ήταν χρήσιμες ή χρήσιμες για τον υποστηρικτή ή το πρόσωπο.

Ψηφιακές, Αριθμητικές Δεξιότητες & Δεξιότητες Αλφαριθμητισμού και ΥΛΑ

Προκειμένου να ληφθούν τεκμηριωμένες αποφάσεις, στις περισσότερες περιπτώσεις, απαιτείται ένας συνδυασμός ψηφιακών δεξιοτήτων, αριθμητικών και αλφαριθμητικών δεξιοτήτων για την απόκτηση ή / και την κατανόηση των πληροφοριών που απαιτούνται ή σχετίζονται με τη συγκεκριμένη απόφαση.

Οι **ψηφιακές δεξιότητες** είναι ένα σύνολο ικανοτήτων που περιλαμβάνουν την ικανότητα ενασχόλησης με την επεξεργασία πληροφοριών, την επικοινωνία, τη δημιουργία περιεχομένου, την ασφάλεια και την επίλυση προβλημάτων, όταν λειτουργούν σε ψηφιακά περιβάλλοντα (π.χ. υπολογιστές, smartphone, tablet, Διαδίκτυο).

Σήμερα, η βασική γνώση σχετικά με τον τρόπο χρήσης ψηφιακών εργαλείων και περιβαλλόντων είναι απαραίτητη, ειδικά επειδή υπάρχουν αυξημένες διαδικτυακές και ηλεκτρονικές διαδικασίες στη διαχείριση και δημόσια διοίκηση (π.χ. φόρος, υγεία, διαδικασίες εγγραφής ψηφοφόρων). Έτσι, όσο περισσότερο εγγράμματος είναι κάποιος σχετικά με τον υπολογιστή, τόσο πιο ασφαλής και σίγουρος θα νιώθει όταν παίρνει αποφάσεις.

Οι δεξιότητες **αλφαριθμητισμού** σχετίζονται με την ικανότητα ενός ατόμου να διαβάζει και να γράφει μια σύντομη, απλή δήλωση για την καθημερινή του ζωή. Ένας αναλφάβητος είναι αυτός που δεν μπορεί να γράψει μια τόσο απλή δήλωση⁵.

Είναι προφανές ότι ένα άτομο που έχει μια καλή βασική αντίληψη της ανάγνωσης, της γραφής και των δεξιοτήτων πληροφορικής, έχει περισσότερες ευκαιρίες να λαμβάνει αποφάσεις σύμφωνα με τις επιθυμίες και τις προτιμήσεις του.

Αριθμητική. Το να γνωρίζουμε αριθμητική σημαίνει ότι έχουμε την αυτοπεποίθηση και την ικανότητα να χρησιμοποιούμε αριθμούς και μαθηματικές προσεγγίσεις σε όλες τις πτυχές της ζωής - στην εργασία, σε πρακτικές καθημερινές δραστηριότητες στο σπίτι και πέραν αυτού, ως καταναλωτές, στη διαχείριση των οικονομικών μας, ως γονείς που βοηθούμε τα παιδιά μας να μάθουν, ως ασθενείς που κατανοούμε τις πληροφορίες για την υγεία, ως πολίτες που κατανοούμε τον κόσμο για εμάς.

Η αριθμητική συμπληρώνει τον αλφαριθμητισμό και μερικές φορές ονομάζεται «μαθηματικός γραμματισμός». Και οι δύο δεξιότητες χρειάζονται για να λειτουργήσουμε πλήρως στη σύγχρονη ζωή.

Το να γνωρίζουμε 'αριθμητική' σημαίνει ότι είμαστε σε θέση να μιλάμε με αριθμούς και άλλες μαθηματικές έννοιες και να τις εφαρμόζουμε σε ένα εύρος πλαισίων και να επιλύουμε διάφορα προβλήματα. Το να γνωρίζουμε αριθμητική έχει να κάνει με τη λογική σκέψης και συλλογισμού, αλλά με το «να κάνεις αρθροίσματα». Στην καθημερινή ζωή, υπάρχουν πολλές καταστάσεις όπου μία καλή βάση μαθηματικών και αριθμών είναι χρήσιμη για να αποφασίσουμε για μια συγκεκριμένη επιλογή. Ειδικότερα, η άσκηση των δικαιωμάτων των καταναλωτών συνήθως απαιτεί την ερμηνεία λογαριασμών, αποδείξεων και τιμολογίων και την κατανόηση ημερομηνιών, προκειμένου να υπολογιστεί η διάρκεια της εγγύησης των αγαθών, μεταξύ άλλων.

Για όλα τα παραπάνω, το έργο I-DECIDE έχει αναπτύξει εργαλεία για την αξιολόγηση και αξιολόγηση του επιπέδου δεξιοτήτων σε καθέναν από αυτούς τους τρεις τομείς DLN.

(Consult all the materials and tools regarding DLN Assessment in the project website). LINKS WEB (EASPD + SUPPORT)

Η αξιολόγηση και η εκτίμηση των δεξιοτήτων ΨΑΑ ενός ατόμου μπορεί να μην είναι το πιο ουσιαστικό σημείο, αλλά είναι ένα πολύ χρήσιμο συμπληρωματικό μέρος της μεθοδολογίας I-DECIDE και αποτελούσε βασικό στοιχείο στην θετική αξιολόγηση και στην έγκριση χρηματοδότησης του έργου. Το έργο μπόρεσε να αποδείξει ότι η συμμετοχή στην ΥΛΑ βελτίωσε τις δεξιότητες ΨΑΑ όλων των συμμετεχόντων. Συνιστούμε τα μελλοντικά σχήματα ΥΛΑ να εξετάσουν το ενδεχόμενο παρακολούθησης δεξιοτήτων ΨΑΑ για να αποτυπώσουν αυτό το κέρδος εκμάθησης. Αυτό θα σήμαινε ότι όταν τυποποιηθεί η Συμφωνία ΥΛΑ, ο υποστηρικτής θα εξηγήσει αυτά τα εργαλεία ΨΑΑ στο υποστηριζόμενο άτομο και πώς η παρακολούθηση της προόδου τους σε αυτούς τους τομείς θα είναι χρήσιμη για αυτά. Στην αρχή της Συμφωνίας θα πραγματοποιηθεί από τον υποστηρικτή μια αρχική αξιολόγηση των ΨΑΑ δεξιοτήτων του υποστηριζόμενου ατόμου σε αυτούς τους τομείς. Εάν διαπιστωθεί ότι ορισμένοι τομείς πρέπει να βελτιωθούν, ο υποστηρικτής θα ενημερώσει το υποστηριζόμενο άτομο και το δίκτυο υποστήριξής του, έτσι ώστε να μπορεί να παρέχει την καταλληλότερη εκπαίδευση και πόρους

για να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να προχωρήσει. Στο τέλος της περιόδου υποστήριξης μπορείτε να πραγματοποιήσετε μια δεύτερη αξιολόγηση των ΨΑΑ δεξιοτήτων για να δείξετε την πρόοδο που σημειώθηκε.

I-DECIDE Assessment Tools

The goal of the assessment is twofold. Firstly, to show that the supported person has already started making their own decisions and secondly to monitor and evaluate the progress made by the person with self-assessment tools developed in the I-DECIDE project (*'supported person periodic self-assessment'* and *'supporter periodic self-assessment'*). The specific self-assessment tools include all the details about how to administer the surveys and how to interpret the collected information. Ensuring that all parties are aware of the progress and the evolution of the person and the support received sharing and contrasting the results with the person enables and empowers the supported person and demonstrates the benefits of co-production and contributes to shift from substituted to supported decision making.

3. Δημιουργία υπηρεσίας ΥΛΑ

Η Συμφωνία I-DECIDE για την Υποστηριζόμενη Λήψη Αποφάσεων, στην πράξη

Αυτή η ενότητα αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι οργανισμοί που παρέχουν υποστήριξη μπορούν να εφαρμόσουν την υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων, μέσω της Σύμβασης, ως μια υπηρεσία που βοηθά στη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ατόμου και στην ενισχύει την αυτονομία.

Η Σύμβαση ΥΛΑ ως επαγγελματική εργασία

Η πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης και του Άρθρου 12 απαιτεί ενημέρωση και επανεξέταση των ρόλων του προσωπικού που εργάζεται σε υπηρεσίες που παρέχουν υποστήριξη σε άτομα με αναπηρίες, καθώς οι ικανότητες, οι δεξιότητες, οι προσεγγίσεις ή οι στάσεις τους μπορεί να αλλάξουν ριζικά. Από νομική άποψη, η κατάργηση του υποκαθιστόμενου μοντέλου λήψης αποφάσεων και η υιοθέτηση

ενός υποστηριζόμενου μοντέλου λήψης αποφάσεων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων του ατόμου και τη βοήθειά τους να ασκήσουν τη νομική τους ικανότητα είναι υποχρέωση.

Εκτός από τις νομικές αποφάσεις, οι αποφάσεις χαμηλού επιπέδου υπάρχουν στην καθημερινή ζωή όλων των ατόμων και το μοντέλο ΥΛΑ πρέπει να χρησιμοποιείται για να εγγυάται την αυτονομία του ατόμου ως θεμελιώδες δικαίωμα, ειδικά σε αυτό το χαμηλό επίπεδο.

Ο σκοπός αυτού του εγχειριδίου είναι να δείξει πώς η ΥΛΑ μπορεί να εφαρμοστεί σε τέτοιες αποφάσεις καθημερινής ζωής.

Οι επαγγελματικές υποχρεώσεις που εμπλέκονται σε οποιαδήποτε Σύμβαση ΥΛΑ είναι:

- Υποχρέωση παροχής της υπηρεσίας υποστήριξης. Υπογράφοντας τη συμφωνία, οι επαγγελματίες και τα εμπλεκόμενα άτομα **δεσμεύονται** να υποστηρίξουν το άτομο με αναπηρία.
- Μια διεπιστημονική επαγγελματική προσέγγιση. Οι συμφωνίες ΥΛΑ δεν ανήκουν σε κανένα συγκεκριμένο επάγγελμα. Μπορεί να περιλαμβάνουν κοινωνικούς λειτουργούς, δικηγόρους, επαγγελματίες υγείας, επαγγελματίες σχετικούς με την αναπηρία και άλλους επαγγελματίες που έχουν εμπειρία στον κοινωνικό τομέα. Τα κοινωνικά δίκτυα (φίλοι, οικογένειες) πρέπει να γνωρίζουν την ύπαρξη της Σύμβασης και τον τρόπο λειτουργίας της. Αυτό συμβαίνει επειδή α) μπορεί να βοηθήσουν στην αποτελεσματική λειτουργία της Σύμβασης και β) μπορεί να παρέχουν έναν καινοτόμο τρόπο στήριξης των ατόμων.

Η επιτυχία δεν είναι η επίτευξη της ίδιας της Σύμβασης, αλλά η δημιουργία ενός περιβάλλοντος στο οποίο μπορούν να ληφθούν υποστηριζόμενες αποφάσεις

- Εμπιστευτικότητα. Όλες οι πρότυπες διατάξεις εμπιστευτικότητας ισχύουν για αυτό το έργο.
- Παρακολούθηση ΥΛΑ. Ένα ημερολόγιο ή βιβλίο καταγραφής λήψης αποφάσεων είναι ο καλύτερος τρόπος για να βοηθηθεί η επικοινωνία και η αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί. Αυτό καταγράφει όλες τις πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διάρκεια της εργασίας. Αυτό το ημερολόγιο μπορεί επίσης να βοηθήσει επαγγελματίες κατά την παροχή υποστήριξης κατά τη διάρκεια της Σύμβασης και να βοηθήσει στην επικοινωνία με τον διαμεσολαβητή. Οι υποστηρικτές μπορούν να χρησιμοποιήσουν το τρέχον σύστημα εγγραφής ή διαχείρισης, αλλά πρέπει να περιλαμβάνουν τα επόμενα στοιχεία:
 - Όνομα του υποστηριζόμενου ατόμου
 - Όνομα του διαμεσολαβητή
 - Ημερομηνία και αριθμός κάθε εργασίας
 - Συγκεκριμένη απόφαση που πρέπει να ληφθεί
 - Συγκεκριμένα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν / ενέργειες που εκτελέστηκαν
 - Παρατηρήσεις σχετικά με την πρόοδο
 - Ημερομηνία λήξης της διαδικασίας για κάθε απόφαση
 - Ημερομηνία και αριθμός των συνεδριών εργασίας με το υποστηριζόμενο άτομο

Ρόλοι στο πλαίσιο της Συμφωνίας I-DECIDE για την ΥΛΑ

Οι τρεις βασικοί ρόλοι στη Σύμβαση ΥΛΑ είναι

- Το υποστηριζόμενο άτομο
- Ο υποστηρικτής
- Ο διαμεσολαβητής

Υπάρχουν τρεις γενικές αρχές που πρέπει να τηρούνται από όλα τα μέρη σε οποιαδήποτε συμφωνία:

1. Όλες οι εργασίες και οι ενέργειες που πραγματοποιούνται βάσει της συμφωνίας ΥΛΑ θα βασίζονται στις επιθυμίες και τις προτιμήσεις του υποστηριζόμενου ατόμου.
2. Η τελική απόφαση πρέπει να ληφθεί από το υποστηριζόμενο άτομο.
3. Όλες οι αποφάσεις πρέπει να γίνονται αποδεκτές από τον υποστηρικτή, ανεξάρτητα από τη δική του προσωπική ή επαγγελματική άποψη.

Αυτό σημαίνει αναγνώριση του δικαιώματος του ατόμου να κάνει λάθη και το γεγονός ότι κίνδυνος υπάρχει στη ζωή για όλους..

Οι απαιτήσεις και οι ρόλοι κάθε ενός από τα μέρη είναι:

1) Το υποστηριζόμενο άτομο θα πρέπει να είναι σε θέση να:

- Εκφράσει την επιθυμία να λάβει υποστήριξη (ή να τερματίσει την υποστήριξη)
- Επικοινωνήσει τις προτιμήσεις του και εκφράσει τις επιθυμίες του
- Δημιουργήσει μια σχέση εμπιστοσύνης με άλλα άτομα από τα οποία επιθυμεί να λάβει υποστήριξη (τον υποστηρικτή)
- Αναφέρει σε τι είδους αποφάσεις μπορεί να χρειάζεται υποστήριξη
- Να γνωρίζει ότι αυτός λαμβάνει την τελική απόφαση (και όχι ο υποστηρικτής του).

2) Ο υποστηρικτής

Ο υποστηρικτής μπορεί να είναι οποιοδήποτε μέλος του κοινωνικού δικτύου του ατόμου ή φίλος ή μέλος της οικογένειας ή επαγγελματίας από υπηρεσίες υποστήριξης. Αυτό το εγχειρίδιο προβλέπει τη χρήση ενός επαγγελματία υποστηρικτή, ο οποίος είναι σε θέση να συντονίζει πόρους και υπηρεσίες γύρω από το άτομο, αν και αναγνωρίζουμε ότι αυτό μπορεί να μην είναι πάντα δυνατό να επιτευχθεί σε κάθε χώρα.

Απαιτούμενες δεξιότητες και αξίες

- Ικανότητα σεβασμού και εκτίμησης της αυτονομίας και της αξιοπρέπειας του υποστηριζόμενου ατόμου και κατανόησης και σεβασμού των στόχων, αξιών και προτιμήσεών του.
- Ικανότητα να σέβεται το συγκεκριμένο τρόπο λήψης αποφάσεων του υποστηριζόμενου ατόμου και να αναγνωρίζει πότε και πώς μπορεί να προσφέρεται η υποστήριξη.
- Ικανότητα δημιουργίας σχέσης εμπιστοσύνης με το υποστηριζόμενο άτομο και να αφιέρωσης του απαιτούμενου χρόνου για να υποστηρίξει το άτομο για τη λήψη κάθε απόφασης.
- Ενσυναίσθηση, αυτοπεποίθηση και ικανότητα επικοινωνίας με το υποστηριζόμενο άτομο με τον κατάλληλο τρόπο.

Κύρια καθήκοντα που πρέπει να αναλάβει ο υποστηρικτής

- Να αξιολογήσει τις δεξιότητες του ατόμου σε σχέση με τη λήψη αποφάσεων στους συγκεκριμένους τομείς που περιλαμβάνονται στη Συμφωνία.
- Να χτίσει και να εφαρμόσει, από κοινού με το άτομο, ένα Εξατομικευμένο Σχέδιο για να βοηθήσει το άτομο να λάβει αποφάσεις.
- Να ερευνήσει υλικό και πόρους για να βοηθήσει το άτομο να κατανοήσει τις πληροφορίες που χρειάζεται για να πάρει τις δικές του αποφάσεις.
- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να λάβει συμβουλές από διαφορετικές πηγές.
- Να υποστηρίξει το άτομο σε συναντήσεις με εξωτερικούς οργανισμούς / άτομα, προκειμένου να λάβει πληροφορίες και να διερευνήσει επιλογές.
- Να βοηθήσει το άτομο να αναλύσει τις διάφορες επιλογές.
- Να επιβεβαιώσει ότι το άτομο έχει κατανοήσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των επιλογών που περιλαμβάνονται σε μια απόφαση.
- Να βοηθήσει το άτομο να γνωστοποιήσει τις αποφάσεις στην οικογένειά του και σε οποιονδήποτε άλλο, ώστε να επιτρέψει την καλή εφαρμογή της επιλογής του ατόμου. Όταν είναι απαραίτητο, ο υποστηρικτής θα υποστηρίξει την απόφαση που θα εφαρμοστεί.

- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να ολοκληρώσει συνεντεύξεις και αξιολογήσεις.
- Να καταγράψει όλη τη δραστηριότητα που προκύπτει από τη Συμφωνία.

3) Ο διαμεσολαβητής

Αυτό το άτομο έχει τον ρόλο του προστάτη και συμβούλου. Ο διαμεσολαβητής είναι ένα τρίτο πρόσωπο στη Συμφωνία με συγκεκριμένο ρόλο, που έχει ως εξής:

- Να παρέχει συμβουλές σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της Σύμβασης
- Να βοηθήσει το άτομο να εντοπίσει κατάλληλους υποστηρικτές
- Να βοηθήσει το άτομο και τον υποστηρικτή στην επίλυση τυχόν διαφορών
- Να έχει τακτική επαφή με τους συμμετέχοντες για να ελέγχει ότι λειτουργούν οι ρυθμίσεις υποστήριξης.
- Να παρακολουθεί οποιονδήποτε τερματισμό της Σύμβασης, να καταγράφει αυτό το γεγονός και να ενημερώνει το δίκτυο υποστήριξης του υποστηριζόμενου ατόμου ότι η σύμβαση έχει λήξει.

Ο διαμεσολαβητής πρέπει να έχει πλήρη κατανόηση των όρων της Συμφωνίας και να είναι σε θέση να επικοινωνεί, χρησιμοποιώντας κατάλληλη γλώσσα, με το υποστηριζόμενο άτομο και με τον υποστηρικτή. Οι θεμελιώδεις δεξιότητες που χρειάζονται είναι η αυτοπεποίθηση και η διαμεσολάβηση.

Ανά πάσα στιγμή, το υποστηριζόμενο άτομο ή ο υποστηρικτής του μπορεί να απευθυνθεί στον Διαμεσολαβητή για να ξεκαθαρίσει οποιαδήποτε αμφιβολία ή ακόμη και να βελτιώσει το περιεχόμενο της Σύμβασης και, φυσικά, να ακυρώσει τη Σύμβαση.

Ο διαμεσολαβητής μπορεί να είναι άλλος επαγγελματίας (ιδανικά από το γραφείο απασχόλησης των υποστηρικτών) ή ομότιμος ή μέλος του κοινωνικού δικτύου του ατόμου, ο οποίος έχει τις απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες.

Πώς να ρυθμίσετε και να υλοποιήσετε της Συμφωνία ΥΛΑ

Στην πράξη, η διαδικασία ολοκλήρωσης μιας Σύμβασης ΥΛΑ θα πραγματοποιηθεί σε τέσσερα κύρια στάδια, από το αίτημα της υπηρεσίας στην αρχή, έως την αξιολόγηση ολόκληρης της υπηρεσίας στο τέλος. Κάθε στάδιο περιλαμβάνει διαδικασίες και ορόσημα. Το επόμενο διάγραμμα συνοψίζει τα τέσσερα στάδια των Συμφωνιών ΥΛΑ.

Σχήμα 3. Τα τέσσερα στάδια της υπηρεσίας ΥΛΑ που χρησιμοποιούν τη Σύμβαση

Στάδιο 1. Αίτημα για λήψη της υπηρεσίας ΥΛΑ

Το άτομο που θέλει βοήθεια θα ζητήσει υποστήριξη για τη λήψη αποφάσεων σε συγκεκριμένους τομείς ζωής. Συνήθως το άτομο εκφράζει την επιθυμία του σε κάποιον που εργάζεται σε μια υπηρεσία υποστήριξης που χρησιμοποιεί. Στην πράξη, οι υποστηρικτές δεν χρειάζεται μόνο να περιμένουν ένα αίτημα, αλλά πρέπει επίσης να είναι σε θέση να αναγνωρίσουν την καταλληλότητα της ΥΛΑ για τα υποστηριζόμενα άτομα, προκειμένου να τα ενθαρρύνουν να ζητήσουν μια τέτοια υπηρεσία. Τα άτομα που παρέχουν υποστήριξη και προσδιορίζουν την ανάγκη ή λαμβάνουν ένα αίτημα για μια υπηρεσία ΥΛΑ θα πρέπει να αναφέρουν αυτήν την ανάγκη / αίτημα στον οργανισμό τους. Από εκείνο το σημείο, ένας Διαμεσολαβητής στην υπηρεσία ή στο δίκτυο υποστήριξης του ατόμου θα πρέπει να διοριστεί για να πραγματοποιήσει μια συνάντηση με το υποστηριζόμενο άτομο. Για να το κάνει αυτό, είναι απαραίτητο να έχει προηγουμένως μια λίστα με κατάλληλα προετοιμασμένους εθελοντές Διαμεσολαβητές. Ο Διαμεσολαβητής θα εξηγήσει στο υποστηριζόμενο άτομο όλες τις λεπτομέρειες σχετικά με το ΥΛΑ και τη Συμφωνία ως εργαλείο για την εκτέλεση της υπηρεσίας, καθώς και τους ρόλους των εμπλεκόμενων.

Στάδιο 2: Εύρεση Υποστηρικτών

Το άτομο που παρέχει υπηρεσίες ΥΛΑ πρέπει να είναι επαγγελματίας ή κάποιος με τον οποίο, το υποστηριζόμενο άτομο μπορεί να δημιουργήσει σχέση εμπιστοσύνης. Η προσέγγιση που χρησιμοποιείται σε αυτό το εγχειρίδιο είναι ότι ο υποστηρικτής πρέπει να είναι επαγγελματίας από υπηρεσίες υποστήριξης για άτομα με αναπηρία. Ο Διαμεσολαβητής θα βοηθήσει το άτομο να εντοπίσει έναν υποστηρικτή. Το υποστηριζόμενο άτομο θα μπορούσε να ζητήσει περισσότερους από έναν υποστηρικτές, ανάλογα με το είδος των αποφάσεων που πρέπει να ληφθούν. Θα πραγματοποιηθεί συνέντευξη μεταξύ όλων των μερών για να επιβεβαιωθεί η καταλληλότητα του προτεινόμενου ατόμου να εκπληρώσει το ρόλο του υποστηρικτή στη Συμφωνία.

Στάδιο 3: Καθορισμός του πεδίου και του περιεχομένου της Συμφωνίας

Πεδίο Εφαρμογής

Σε μία Συμφωνία υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων, ένας ενήλικας (υποστηριζόμενο άτομο) μπορεί εθελοντικά, χωρίς αδικαιολόγητη επιρροή ή εξαναγκασμό, να εξουσιοδοτήσει τον υποστηρικτή του να κάνει οποιοδήποτε από ή όλα τα ακόλουθα:

- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να κατανοήσει τις επιλογές, τις ευθύνες και τις συνέπειες προκειμένου να λάβει αποφάσεις για τη ζωή, για παράδειγμα, σχετικά με το πού προτιμά ο ενήλικας να ζήσει, ποια υποστήριξη ή υπηρεσίες θέλει, με ποιον θέλει να ζήσει και πού θέλει να δουλεύει, πώς να διαχειρίζεται τα προσωπικά οικονομικά, πώς να ξοδεύει χρήματα ως καταναλωτής, πώς να χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες υγείας και υγειονομικής περίθαλψης, αποφάσεις που σχετίζονται με τον τρόπο ζωής και την προσωπική φροντίδα υγείας, μεταξύ άλλων. Η Συμφωνία θα πρέπει να περιγράφει, με τη μέγιστη δυνατή λεπτομέρεια, τους τομείς στους οποίους πρέπει να υποστηρίζεται το άτομο για τη λήψη αποφάσεων.
- Ο Υποστηρικτής δεν είναι εξουσιοδοτημένος να λάβει οποιαδήποτε απόφαση εκ μέρους του υποστηριζόμενου ατόμου.

- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να αποκτήσει πρόσβαση, να συλλέξει ή να αποκτήσει οποιεσδήποτε πληροφορίες σχετικές με τη λήψη αποφάσεων
- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να κατανοήσει τις πληροφορίες.
- Να βοηθήσει το υποστηριζόμενο άτομο να κοινοποιήσει την απόφασή του σε άλλα άτομα.

Μόλις ληφθεί μια απόφαση και κοινοποιηθεί, η υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων τελειώνει και τα θέματα μεταβαίνουν στην εφαρμογή της. Τέτοια υλοποίηση συνήθως παρέχεται από άλλες υπηρεσίες υποστήριξης και άτομα γύρω από το υποστηριζόμενο άτομο.

Η Σύμβαση είναι μια χρονικά περιορισμένη δέσμευση. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να επανεξετάζεται περιοδικά για να ενημέρωση του περιεχομένου. Μια ενημέρωση κάθε έξι μήνες είναι κατάλληλη για πλήρη παρακολούθηση.

Η Σύμβαση μπορεί να ακυρωθεί ανά πάσα στιγμή από το υποστηριζόμενο άτομο.

Περιεχόμενα

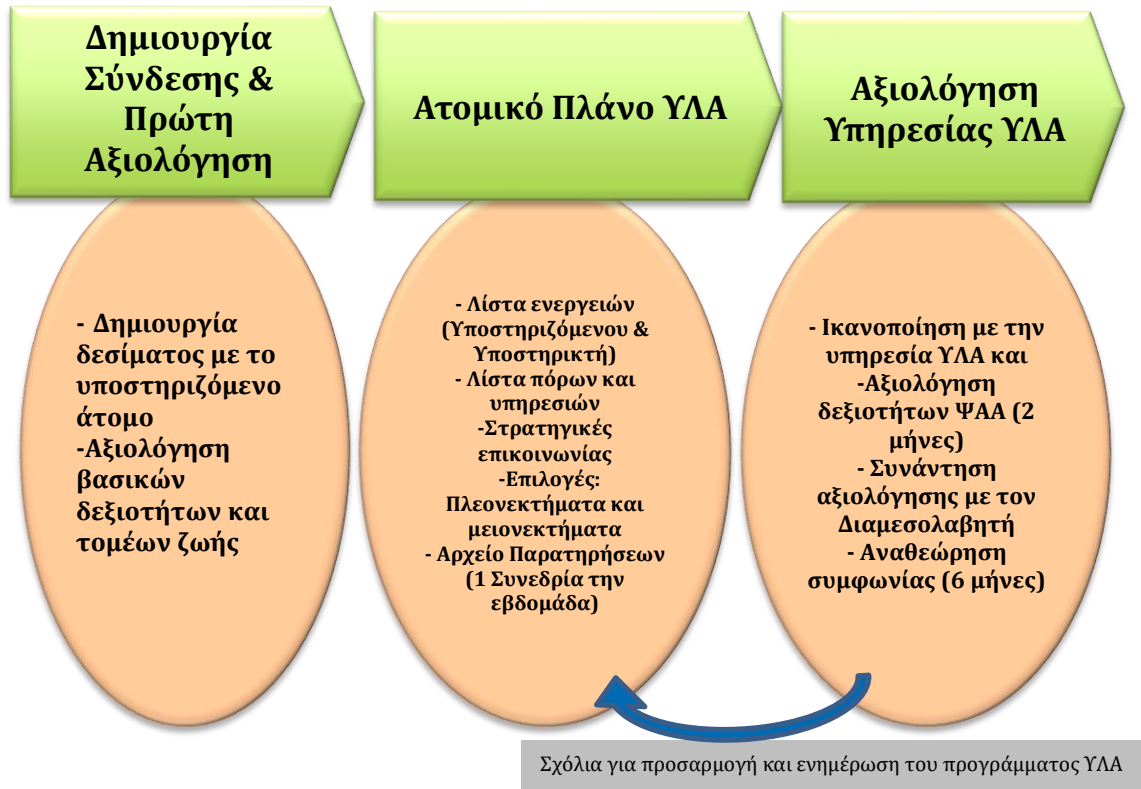
Προκειμένου να δημιουργήσουν μια Σύμβαση ΥΛΑ, οι επαγγελματίες θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα ακόλουθα στοιχεία αναφέρονται ρητά στο έγγραφο.

The names of the Supported Person, the Supporter and the Facilitator

- ✓ Τα ονόματα του υποστηριζόμενου, του υποστηρικτή και του διαμεσολαβητή
- ✓ Περιγραφή των τριών ρόλων
- ✓ Λεπτομερής περιγραφή των αποφάσεων στις οποίες το υποστηριζόμενο άτομο χρειάζεται υποστήριξη
- ✓ Καθορισμός της διάρκειας της Σύμβασης
- ✓ Διαδικασίες για την τροποποίηση της Σύμβασης ή την ακύρωσή της

Στάδιο 4: Υλοποίηση και Αξιολόγηση της Συμφωνίας ΥΛΑ

Αυτό το στάδιο περιγράφει τη σχέση μεταξύ των τριών μερών στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΥΛΑ, καθώς και πώς να προχωρήσετε στην αξιολόγηση της διαδικασίας. Παρακάτω μπορείτε να δείτε ένα διάγραμμα που περιγράφει τις σχετικές διαδικασίες και τις μεθόδους εκτέλεσής τους.

Σχήμα 4. Σχηματική διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης της Συμφωνίας.

Οι επόμενες υποενότητες περιγράφουν, με μεγάλη λεπτομέρεια, κάθε διαδικασία που περιλαμβάνεται στην παρακολούθηση και αξιολόγηση της Σύμβασης ΥΛΑ.

Δημιουργία Σύνδεσης & Πρώτη Αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια των πρώτων συνεντεύξεων μεταξύ του υποστηρικτή και του υποστηριζόμενου ατόμου, αυτή η εργασιακή σχέση πρέπει να παγιωθεί και να αναπτυχθεί. Μόνο όταν έχει αναπτυχθεί μια σχέση εμπιστοσύνης, μπορεί ο υποστηρικτής να ρωτήσει το υποστηριζόμενο άτομο για τις επιθυμίες και τις προτιμήσεις του ή να αξιολογήσει τις δεξιότητες του ατόμου. Δεν είναι σωστό να κάνει οποιαδήποτε αξιολόγηση κατά την πρώτη συνάντηση με το άτομο.

Η πρώτη συνέντευξη είναι αφιερωμένη κυρίως στην εξήγηση των ρόλων της σύμβασης και στην κατανόηση των προτιμώμενων μεθόδων επικοινωνίας που χρησιμοποιεί το υποστηριζόμενο άτομο (π.χ. λεκτική έναντι μη-λεκτικής, χρήση ειδικών τεχνικών επικοινωνίας). Οι πληροφορίες που συλλέγονται κατά τη διάρκεια αυτής της συνεδρίας είναι απαραίτητες για να βοηθήσουν τον επαγγελματία να εξατομικεύσει και να προσαρμόσει τη Συμφωνία ΥΛΑ και τις διαδικασίες της στο υποστηριζόμενο άτομο.

Κατά τη δεύτερη συνέντευξη, ο υποστηρικτής ή ο επαγγελματίας θα παρατηρήσει, θα διερευνήσει και κατά προτίμηση θα καταγράψει πώς το υποστηριζόμενο άτομο προτιμάει να παίρνει αποφάσεις (π.χ. το άτομο παίρνει αποφάσεις αργά ή παρορμητικά; Είναι το άτομο σαφώς αποφασισμένο και δεσμεύεται με τις δικές του αποφάσεις; κ.λπ. .) Ο υποστηρικτής πρέπει να σέβεται το προτιμώμενο στυλ λήψης αποφάσεων και το ρυθμό κάθε ατόμου. Αυτή η συνεδρία θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να ρωτάτε τα υποστηριζόμενα άτομα σχετικά με τους τομείς ενδιαφέροντος και τα κοινωνικά ή επαγγελματικά τους δίκτυα, προκειμένου να εντοπίζετε κοινά σημεία και να χτίζετε τη σχέση μαζί τους χρησιμοποιώντας κοινωνικές δεξιότητες.

Η τρίτη και, εάν είναι απαραίτητο, οι επόμενες συνεδρίες θα πρέπει να επικεντρωθούν στην αξιολόγηση του επιπέδου αυτονομίας και δεξιοτήτων που έχει το άτομο σε σχέση με τους τρεις τομείς ή τους τομείς ζωής που εξετάζονται στο I-DECIDE. Οι συνεργάτες έχουν αναπτύξει ως μέρος της μεθοδολογίας του έργου, διαφορετικά έγγραφα που σχεδιάστηκαν να βοηθούν τους επαγγελματίες υποστήριξης Εάν απαιτείται η αξιολόγηση ΨΑΑ δεξιοτήτων, αυτή η φάση των συνεντεύξεων είναι η καλύτερη στιγμή για να το κάνετε.

(Consult all the I-DECIDE assessment materials in the project website).

Εξατομικευμένο πρόγραμμα ΥΛΑ.

Μόλις ολοκληρωθεί η αρχική αξιολόγηση, ο υποστηρικτής και το υποστηριζόμενο άτομο θα έχουν μια σαφή ιδέα για τις ανάγκες του υποστηριζόμενου ατόμου και τις επιθυμίες και προτιμήσεις του. Σε αυτό το στάδιο, είναι σημαντικό να ζητήσετε από

το υποστηριζόμενο άτομο για συγκεκριμένους τομείς, θέματα, καταστάσεις ή ζητήματα όπου το άτομο χρειάζεται υποστήριξη για τη λήψη αποφάσεων. Ο υποστηρικτής, σύμφωνα με τη μεθοδολογία I-DECIDE και όπως ορίζεται στη συμφωνία ΥΛΑ, πρέπει να καταγράψει ως το πρώτο στοιχείο του εξατομικευμένου προγραμματισμού ΥΛΑ τα θέματα ή τους τομείς που προκύπτουν από τις συνεδρίες εργασίας και τις συνεντεύξεις στις οποίες το άτομο θεωρεί σημαντικό να λάβει υποστήριξη. Το εξατομικευμένο πρόγραμμα ΥΛΑ πρέπει να περιλαμβάνει **ενέργειες** που θα εκτελούνται για κάθε ζήτημα, **προκειμένου να ληφθεί η απόφαση** και οι δράσεις πρέπει να προσαρμοστούν στις δεξιότητες και τις ικανότητες του ατόμου που είχε προηγουμένως αξιολογηθεί με τα παρεχόμενα πρότυπα αξιολόγησης. Το εξατομικευμένο πρόγραμμα ΥΛΑ πρέπει να περιλαμβάνει ή να αναφέρει τους πόρους, τις υπηρεσίες ή τα άτομα από το κοινωνικό ή επαγγελματικό δίκτυο του ατόμου που θα συμμετέχει σε κάθε ενέργεια, καθώς και το χρονοδιάγραμμα δράσης για την αποτελεσματική ανάπτυξη του σχεδίου.

Ως αναφορά, το εξατομικευμένο πρόγραμμα SDM πρέπει να περιλαμβάνει, αλλά χωρίς να περιορίζεται, πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο:

- Αναζήτηση πηγών πληροφοριών.
- Συντονίστε δράσεις με άλλες υπηρεσίες υποστήριξης ή επαγγελματίες για να λάβετε πληροφορίες (π.χ. προσδιορισμός ευκαιριών κατάρτισης για αύξηση της ΥΛΑ ή άλλων δεξιοτήτων καθημερινής ζωής που απαιτούνται για τη λήψη αποφάσεων).
- Επικοινωνήστε με τις υπηρεσίες υποστήριξης και τα κοινωνικά δίκτυα του υποστηριζόμενου ατόμου για τα ζητήματα που περιλαμβάνονται στη συμφωνία ΥΛΑ.
- Προσδιορίστε τις ενέργειες για να διασφαλίσετε ότι οι πληροφορίες και οι ενέργειες είναι καλά κατανοητές από το υποστηριζόμενο άτομο.
- Προσδιορίστε τις διαφορετικές επιλογές με πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για κάθε ζήτημα ή απόφαση.
- Υποστήριξη του ατόμου για λήψη συμβουλών από έναν ειδικό.

- Συνεχίστε να κοινοποιείτε την απόφαση που λαμβάνεται στις υπηρεσίες υποστήριξης του ατόμου ή στα κοινωνικά δίκτυα.
- Ενέργειες για την εφαρμογή των αποφάσεων που λαμβάνονται από το άτομο.

Μετά την εκπόνηση του Εξατομικευμένου Πλάνου ΥΛΑ, η επόμενη δραστηριότητα αφορά τον συντονισμό των διαθέσιμων πόρων για την εφαρμογή της συμφωνίας και του πλάνου ΥΛΑ. Είναι σημαντικό να καταγράφετε παρατηρήσεις και σχόλια σχετικά με την αποτελεσματικότητα του σχεδίου (δηλ. Οι δράσεις που αναπτύχθηκαν βοήθησαν τα άτομα να επιτύχουν τους στόχους τους; και την αποτελεσματικότητα (δηλαδή ποσοτικοποίηση του ποσού της εργασίας ή του χρόνου που απαιτείται για την επίτευξη των στόχων). Η καταγραφή αυτών των πληροφοριών έχει δύο κύριους στόχους: Πρώτον, να εξουσιοδοτήσει το άτομο να αναγνωρίσει και να εξακριβώσει την πρόοδο που έχει σημειωθεί με τη λήψη άμεσων σχολίων και, δεύτερον, να βελτιώσει τη διαδικασία ΥΛΑ προσαρμόζοντας τις ενέργειες, τα εργαλεία ή τις στρατηγικές επικοινωνίας με το υποστηριζόμενο άτομο.

Η συχνότητα των συνεδριών ΥΛΑ θα εξαρτηθεί από την πολυπλοκότητα των θεμάτων που πρέπει να αποφασιστούν και τις ενέργειες που πρέπει να διεξαχθούν. Κατά γενικό κανόνα, μια συνεδρία την εβδομάδα είναι επιθυμητή.

Αξιολόγηση της υπηρεσίας ΥΛΑ

Η αξιολόγηση είναι απαραίτητη για τη βελτίωση και την προσαρμογή των εργαλείων και των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΥΛΑ. Η ιδέα είναι να αξιολογείται αρκετά συχνά ώστε να ελέγχεται συνεχώς η διαδικασία. Έλεγχος σημαίνει την προσαρμογή των εργαλείων που χρησιμοποιούνται και την πραγματοποίηση αλλαγών στις διαδικασίες, έτσι ώστε το άτομο να λαμβάνει αποφάσεις υπό παρόμοιες συνθήκες με άλλους. Η συχνή αξιολόγηση διασφαλίζει καλύτερη ποιότητα στη διαδικασία ΥΛΑ καθώς εφαρμόζεται μια συνεχώς βελτιωμένη προσέγγιση.

α) Ικανοποίηση με την Σύμβαση και την Υπηρεσία ΥΛΑ

Οι συνεργάτες του έργου I-DECIDE θεωρούν ότι η ικανοποίηση του χρήστη με τη Συμφωνία ΥΛΑ και την υπηρεσία που παρέχεται τόσο στη λήψη αποφάσεων όσο και στην εφαρμογή μιας απόφασης, είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση μακροχρόνιας σχέσης με τον επαγγελματία υποστήριξης ή με μια υπηρεσία που βασίζεται σε τη μεθοδολογία I-DECIDE. Οι αξιολογήσεις ικανοποίησης γίνονται με τη χρήση ειδικών εγγράφων που παρέχονται τουλάχιστον κάθε δύο μήνες, (παρόλο που η συχνότητα μπορεί να ποικίλλει ανά περίπτωση) και με τον υποστηρικτή («περιοδική αυτοαξιολόγηση υποστηρικτών») και τον άμεσο δικαιούχο ή το άτομο με αναπηρία («περιοδική αυτοαξιολόγηση υποστηριζόμενου ατόμου»). Προβλέπεται η αυτοδιαχείριση αυτών των ερευνών καθώς τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση αλλαγών στη διαδικασία, την προσαρμογή των ενεργειών ή τη δοκιμή διαφορετικών εργαλείων για τη βελτίωση της υποστήριξης που παρέχεται στο άτομο. Η διαφάνεια είναι σημαντική στη διαδικασία αξιολόγησης και τα αποτελέσματα της αξιολόγησης πρέπει να κοινοποιούνται στο υποστηριζόμενο άτομο και στον επαγγελματία που παρέχει υποστήριξη.

Ο διαμεσολαβητής είναι επίσης ο υπεύθυνος της εποπτείας όχι μόνο της συμφωνίας ΥΛΑ και της παρακολούθησης της διαδικασίας, αλλά και της προόδου που έχει σημειωθεί από το άτομο ή από τον υποστηρικτή. Ο ρόλος του διαμεσολαβητή περιλαμβάνει την επίγνωση της ποιότητας της σχέσης μεταξύ των δύο μερών. Η αναθεώρηση και η χρήση των αποτελεσμάτων των εργαλείων αυτοαξιολόγησης θα μπορούσε να είναι το σημείο εκκίνησης. Οι έγκαιρες προγραμματισμένες και καταγεγραμμένες με ακρίβεια συνεντεύξεις με το άτομο και τον επαγγελματία υποστηρικτή που εμπλέκονται στη συμφωνία ΥΛΑ θα πρέπει να βοηθήσουν τον διαμεσολαβητή να διοχετεύσει τις απαραίτητες τροποποιήσεις για να βελτιώσει την ικανοποίηση και των δύο μερών και να προκαλέσει τις απαραίτητες ρυθμίσεις στη συμφωνία ή στο Σχέδιο ΥΛΑ που το υποστηριζόμενο άτομο και υποστηρικτής μπορεί να θεωρήσει ευεργετικές.

(Συμβουλευτείτε όλο το υλικό I-DECIDE στον ιστότοπο του έργου).

β) Αξιολόγηση βελτίωσης των ΨΑΑ δεξιοτήτων

Το έργο θεώρησε ότι οι δεξιότητες DLN είναι ένα σημαντικό και θεμελιώδες στοιχείο στη λήψη αποφάσεων και το σχέδιο έργου I-DECIDE προέβλεπε ότι θα αξιολογούνται περιοδικά με συγκεκριμένα εργαλεία και φόρμες που θα αναπτύσσονται κάθε δύο μήνες. Καθώς η διαδικασία αξιολόγησης δεξιοτήτων DLN είναι επίσης μια ζωντανή και συνεχής διαδικασία, η καταγραφή της προόδου μπορεί να αποδείξει τομείς όπου το υποστηριζόμενο άτομο πρέπει να βελτιωθεί. Ο υποστηρικτής θα ενημερώσει το υποστηριζόμενο άτομο και το δίκτυο υποστήριξής του για το αποτέλεσμα της αξιολόγησης δεξιοτήτων ΨΑΑ προκειμένου να παρέχει την καταλληλότερη εκπαίδευση και πόρους. Μια βελτίωση στις δεξιότητες ΨΑΑ του ατόμου μπορεί να συνδέεται με μια καλή βαθμολογία κατά την αξιολόγηση της ικανοποίησης του ατόμου και του υποστηρικτή ή του επαγγελματία.

c) Αναθεώρηση Συμφωνίας, ανάκληση ή τροποποίηση

Κάθε έξι μήνες ολόκληρη η συμφωνία πρέπει να αναθεωρείται και τα σχόλια να κοινοποιούνται στον διαμεσολαβητή. Όταν απαιτείται, θα γίνεται επέκταση της σύμβασης. Σε άλλες περιπτώσεις ορισμένα ζητήματα θα αφαιρούνται (επειδή το άτομο δεν θέλει να λαμβάνει υποστήριξη γι' αυτά πλέον ή δεν χρειάζεται) και στη συνέχεια νέα ζητήματα μπορούν να περιληφθούν στη σύμβαση.

(Συμβουλευτείτε όλο το υλικό I-DECIDE στον ιστότοπο του έργου).

4. I-DECIDE Εγχειρίδιο για την Διαχείριση των Προσωπικών Οικονομικών

Εισαγωγή

Η οικονομική διαχείριση είναι μια περίπλοκη συμπεριφορά που αποτελείται από μια σειρά βασικών οικονομικών δεξιοτήτων. Παρά την πολυπλοκότητά της, η ικανότητα διαχείρισης χρημάτων είναι απαραίτητη για τη μετάβαση στην ενηλικίωση.

Αλλά τι σημαίνει να είναι κάποιος οικονομικά εγγράμματος; Ποιες δεξιότητες πρέπει να αναπτύξει κάποιος για να λάβει οικονομικές αποφάσεις;

Αυτό το εγχειρίδιο θα προσπαθήσει να δώσει απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα προκειμένου να αναπτύξει μια σειρά εκπαιδευτικών ενοτήτων που βοηθούν τα άτομα με νοητική αναπηρία να αναπτύξουν αποτελεσματικό έλεγχο στα προσωπικά τους οικονομικά. Οι ενότητες κατάρτισης επικεντρώνονται σε μια διαδικασία λήψης αποφάσεων χαμηλού επιπέδου. Με βάση τη νομοθεσία της Ελλάδας, επιλέξαμε μια ομάδα δραστηριοτήτων που αυξάνουν την αυτονομία των ατόμων με νοητική αναπηρία για να διαχειριστούν τα προσωπικά τους οικονομικά.

Αυτές οι δεξιότητες σχετίζονται με:

- Τον προϋπολογισμό
- Την αποταμίευση και τα έξοδα
- Τις τραπεζικές συναλλαγές και τους τραπεζικούς λογαριασμούς
- Την ικανότητα αναγνώρισης συμπεριφορών οικονομικής εκμετάλλευσης και την αποφυγή αυτής.

Στα επόμενα κεφάλαια θα παρουσιάσουμε την εκπαιδευτική μεθοδολογία που πρέπει να ακολουθηθεί καθώς και πληροφορίες που ο υποστηρικτής πρέπει να γνωρίζει σχετικά με θέματα προσωπικών οικονομικών προκειμένου να είναι σε θέση να σχεδιάσει το εξατομικευμένο πλάνο και να αναπτύξει τα εκπαιδευτικά εργαλεία για να μεταβιβάσει τις πληροφορίες στον χρήστη υπηρεσιών.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφέρουμε ότι ο απώτερος στόχος του υποστηρικτή πρέπει να είναι η διαμόρφωση της αυτονομίας του χρήστη των υπηρεσιών προκειμένου αυτός να λάβει, συνειδητά, οικονομικές αποφάσεις χαμηλού επιπέδου και με όσο το δυνατό λιγότερη υποστήριξη. Για το λόγο αυτό, η εκπαίδευση που παρέχεται στις παραπάνω κατηγορίες θα βελτιώσει, σίγουρα, τις ψηφιακές δεξιότητες, τις δεξιότητες αλφαριθμητισμού καθώς και αριθμητικής, συνδέοντας τις με καθημερινές δραστηριότητες σχετικές σε θέματα προσωπικών οικονομικών.

Εκπαιδευτική Μεθοδολογία

Κατ' αρχήν, όταν κάποιος προσφέρει εκπαίδευση σε ένα άτομο με νοητική αναπηρία, πρέπει να έχει κατά νου ότι μπροστά του έχει ένα πρόσωπο με *ατομικές διαφορές ως προς την μάθηση*⁶. Η ατομικότητα του χρήστη της υπηρεσίας απαιτεί από τον υποστηρικτή να αναπτύξει ένα ανθρωποκεντρικό πλάνο εκπαίδευσης. Αυτό το πλάνο οφείλει να περιλαμβάνει τις απαραίτητες προσαρμογές που θα πρέπει να κάνει ο υποστηρικτής προκειμένου να βοηθήσει την όλη διαδικασία εκμάθησης.

Με αυτό το πνεύμα, ο υποστηρικτής μπορεί να σχεδιάσει εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχουν πολλαπλούς τρόπους πληροφόρησης, δράσης, έκφρασης και εμπλοκής του χρήστη. Η χρήση διαφορετικής αναπαράστασης πληροφοριών (κείμενο, οπτική και ακουστική) διευκολύνει τη διαδικασία εκμάθησης και ενισχύει τις συνδέσεις μεταξύ αφηρημένων εννοιών.

Η εκπαίδευση in-vivo είναι ένας τρόπος υποστήριξης της ανεξαρτησίας και της αυτάρκειας μέσω της ουσιαστικής συμμετοχής και εκμάθησης στην κοινότητα ή σε προσομοιωμένο περιβάλλον εμπνευσμένο από την καθημερινή ζωή του χρήστη της υπηρεσίας (πρέπει να έχει γίνει κάποιο λάθος γιατί είναι η πρώτη περίπτωση η εκπαίδευση in vivo). (Herrygers, Clark, Crosland, & Deschenes, 2010). Η εκπαίδευση in-vivo δίνει την ευκαιρία στον χρήστη της υπηρεσίας να μάθει κατά σε πραγματικές συνθήκες ζωής.⁷

Επομένως, είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθούν πολλαπλές μέθοδοι για την εμπλοκή και τη διατήρηση του ενδιαφέροντος του χρήστη. Οι δραστηριότητες πρέπει να είναι αυθεντικές, συναφείς και ουσιαστικές ώστε να εξασφαλίζουν την εμπλοκή του.

Με βάση αυτό, το εγχειρίδιο παρέχει ολοκληρωμένες οδηγίες για τον υποστηρικτή να αναπτύξει δραστηριότητες εντός του Σχεδίου I-DECIDE SDM για τον χρήστη υπηρεσιών με διανοητική αναπηρία για τη βελτίωση των δεξιοτήτων και ικανοτήτων του στον οικονομικό τομέα.

Κάθε σχετική με τα παραπάνω θεματική (προϋπολογισμός, αποταμίευση, έξοδα, τραπεζικές συνδιαλλαγές, πρόληψη της οικονομικής εκμετάλλευσης) χωρίζεται σε τέσσερις διαφορετικές ενότητες. Η πρώτη ενότητα παρέχει πληροφορίες για τον υποστηρικτή. Η δεύτερη συνοψίζει το σκοπό και το στόχο της συγκεκριμένης θεματικής. Στην τρίτη ενότητα αναφέρονται οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες, ενώ στην τέταρτη ενότητα αναγράφονται οι βασικές γνώσεις και δεξιότητες που θα πρέπει να έχει αναπτύξει ο χρήστης υπηρεσιών μέχρι το τέλος της εκπαίδευσης του.

Στο τέλος κάθε ενότητας παρέχουμε μια εκτίμηση των απαιτούμενων συναντήσεων ώστε ο χρήστης υπηρεσιών να κατανοήσει κάθε θέμα. Ωστόσο, η διάρκεια μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με τις ανάγκες του χρήστη υπηρεσιών, το επίπεδο δεξιοτήτων του και την απόφασή που επιθυμεί να πάρει.

Βασικό Λεξιλόγιο

Παρακάτω παραθέτουμε τους βασικούς οικονομικούς όρους που θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης. Αυτές τις λέξεις τις συναντούμε πολύ συχνά στις καθημερινές προσωπικές οικονομικές δραστηριότητες και γι 'αυτό ο χρήστης υπηρεσιών πρέπει να έρθει σε επαφή με αυτές. Η εξοικείωση με αυτούς τους όρους θα αυξηθεί με διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες που γίνονται με τον υποστηρικτή.

Λογαριασμός

Αυτόματο Μηχάνημα
Ανάληψης

Ταμίας τράπεζας

Επιθυμιές

Τράπεζα

Προϋπολογισμός

Πίστωση

Πιστωτική κάρτα

Χρεωστική κάρτα

Χρέος

Έξοδα

Έσοδα

Μη ευέλικτες
υποχρεώσεις

Τόκος

Κοινός λογαριασμός

Ελάχιστη κατάθεση

Ανάγκες

Υπερβολικές
δαπάνες

PIN

Πάγια έξοδα

Μισθός

Αποταμίευση

Οικονομική Διαχείριση και Δικαιώματα

Πριν παρουσιάσουμε τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες που σχετίζονται με τη χαμηλού επιπέδου οικονομική διαχείριση, είναι σημαντικό οι επαγγελματίες που παρέχουν υποστήριξη και να αναπτύξουν τις δραστηριότητες σε αυτό το εγχειρίδιο να κατανοήσουν την κεντρική θέση της οικονομικής αυτοδιάθεσης και την άμεση σχέση της με τα δικαιώματα του ατόμου. Η προσέγγιση ΥΛΑ του I-DECIDE αναγνωρίζει πλήρως τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες ως ίσους πολίτες της κοινωνίας. Η UNCRPD, στο άρθρο 12 σχετικά με την ίση αναγνώριση ενώπιον του νόμου, αναγνωρίζει ότι τα άτομα με αναπηρία απολαμβάνουν νομικής ικανότητας σε ίση βάση με άλλους σε όλες τις πτυχές της ζωής, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος ιδιοκτησίας ή κληρονομιάς περιουσίας, να ελέγχουν τις δικές τους οικονομικές υποθέσεις έχουν ίση πρόσβαση σε τραπεζικά δάνεια, στεγαστικά δάνεια και άλλες μορφές χρηματοοικονομικής πίστωσης. Επιπλέον, η Σύμβαση αναφέρει ρητά:

“Όλα τα συμβαλλόμενα κράτη θα λάβουν όλα τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέτρα για να διασφαλίσουν τα παραπάνω και να εγγυηθούν ότι τα άτομα με αναπηρία δεν στερούνται αυθαίρετα την περιουσία τους.” (Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, άρθρο 12, παράγραφος 5)

Το άρθρο 12 αποτελεί σημαντικό ορόσημο για την αναγνώριση των δικαιωμάτων αναπηρίας και, ειδικότερα, υποχρεώνει τα κράτη μέλη, τις οργανώσεις και την κοινωνία να υιοθετήσουν μια μετατόπιση παραδείγματος σε ΥΛΑ ή υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων αντί να υποκαταστήσουν τη λήψη αποφάσεων με συγκεκριμένες ενέργειες. Η κατανόηση της διαφοράς μεταξύ αυτών των δύο είναι κρίσιμη για την εφαρμογή της UNCRPD σε παγκόσμια και εθνική κλίμακα.

Η βασική προϋπόθεση του SDM, και η μεθοδολογία του έργου I-DECIDE, είναι ότι ο καθένας έχει το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση, να ασκεί τη νομική του ικανότητα και να ασκεί επιλογή και έλεγχο με επαρκή υποστήριξη που παρέχεται

σε ένα πλαίσιο σχέσεων εμπιστοσύνης. Ο ρόλος των υποστηρικτών στο έργο I-DECIDE έχει εξηγηθεί διεξοδικά σε προηγούμενα κεφάλαια.

Ως αποτέλεσμα της επικύρωσης της UNCRPD, πολλές χώρες έχουν εισαγάγει την έννοια της υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων στα νομικά τους πλαίσια. Ωστόσο, έχει γίνει ελάχιστη εργασία σχετικά με τον ακριβή ορισμό της υποστηριζόμενης διαδικασίας λήψης αποφάσεων και των ορίων (εάν υπάρχουν) αυτής της διαδικασίας.

Η υποστηριζόμενη λήψη αποφάσεων για άτομα με νοητική αναπηρία μπορεί να ποικίλει σε διαφορετικούς βαθμούς και ένταση, αλλά είναι μια εφικτή και ρεαλιστική επιλογή (παρέχοντας διασφαλίσεις) για τον περιορισμό του αυξημένου κινδύνου κακοποίησης που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρίες κατά τη λήψη αποφάσεων. Σε παρόμοια σημείωση, η αδικαιολόγητη επιρροή είναι ένα λεπτό φαινόμενο που συχνά δεν ανιχνεύεται και μπορεί να επηρεάσει ένα άτομο με νοητική αναπηρία. Αρκετά άρθρα της Σύμβασης αναγνωρίζουν τη σημασία της προστασίας των ατόμων με αναπηρία. Για παράδειγμα, το άρθρο 12 αναφέρει:

"Τα συμβαλλόμενα κράτη διασφαλίζουν ότι όλα τα μέτρα που σχετίζονται με την άσκηση της νομικής ικανότητας προβλέπουν κατάλληλες και αποτελεσματικές διασφαλίσεις για την πρόληψη της κατάχρησης σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι διασφαλίσεις αυτές εξασφαλίζουν ότι τα μέτρα σχετικά με την άσκηση της νομικής ικανότητας σέβονται τα δικαιώματα η θέληση και οι προτιμήσεις του ατόμου, απαλλαγμένες από σύγκρουση συμφερόντων και αδικαιολόγητη επιρροή, είναι ανάλογες και προσαρμοσμένες στις συνθήκες του ατόμου." (UNCRPD, άρθρο 12, παράγραφος 4)

Ενώ το άρθρο 16, σχετικά με την ελευθερία από την εκμετάλλευση, τη βία και την κακοποίηση, απαιτεί::

“Τα συμβαλλόμενα κράτη λαμβάνουν επίσης όλα τα κατάλληλα μέτρα για την πρόληψη κάθε μορφής εκμετάλλευσης, βίας και κακοποίησης διασφαλίζοντας κατάλληλες μορφές βοήθειας και υποστήριξης για τα άτομα με αναπηρία και τις οικογένειές τους και τους φροντιστές τους, μεταξύ άλλων μέσω της παροχής πληροφοριών και εκπαίδευσης σχετικά με τον τρόπο αποφυγής, αναγνώριση και αναφορά περιστατικών εκμετάλλευσης, βίας και κακοποίησης.” (UNCRPD, άρθρο 16, παράγραφος 2)

Παρόλο που η ΥΛΑ ενισχύει, εξ ορισμού, την αυτοδιάθεση, την αυτονομία και τις ευκαιρίες άσκησης επιλογής και ελέγχου σε πτυχές που επηρεάζουν τη ζωή τους, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να τίθενται υπό παραδοσιακά συστήματα κηδεμονίας όπου η πιθανότητα εκμετάλλευσης και κακοποίησης παραμένει επειδή οι διασφαλίσεις είναι δεν έχει αναπτυχθεί ή παρακολουθείται σωστά. (Bach, M., Kerzner, L. 2010).

Οι εταίροι του έργου I-DECIDE αναγνωρίζουν τη σημασία της παροχής υποστηριζόμενης μεθοδολογίας λήψης αποφάσεων που διασφαλίζει την άσκηση νομικής ικανότητας για άτομα με αναπηρίες, αλλά και λαμβάνοντας υπόψη μηχανισμούς διασφάλισης, όπως ο διαμεσολαβητής (βλ. Κεφάλαιο 3, σχήμα 2) όταν καταστάσεις εντοπίζονται συγκρούσεις συμφερόντων ή αδικαιολόγητη επιρροή.

Τα άτομα με νοητική αναπηρία ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν υπηρεσίες που βασίζονται στην κοινότητα και για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να αναδιοργανωθούν και οι κοινωνικές και χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που προσφέρονται, με τέτοιο τρόπο, ώστε να βελτιωθεί η οικονομική αυτονομία των ατόμων με νοητική αναπηρία, διασφαλίζοντας παράλληλα την ασφάλειά τους.

Το εγχειρίδιο αυτό στοχεύει να βοηθήσει τον υποστηρικτή και τον χρήστη της υπηρεσίας να κατανοήσουν καλύτερα τον τρόπο αντιμετώπισης των θεμάτων που σχετίζονται με την προσωπική οικονομική διαχείριση, προκειμένου να στηρίξουν τις αποφάσεις του χρήστη υπηρεσιών δείχνοντας σεβασμό στις δικές τους ανάγκες και επιθυμίες.

Οικονομική Ικανότητα

Η οικονομική ικανότητα είναι η ικανότητα να αποφασίζει κάποιος πώς να χρησιμοποιήσει τα χρήματά του, είτε πρόκειται για την εβδομαδιαία δαπάνη του εισοδήματός του για βασικές ανάγκες της ζωής του είτε για πιο περίπλοκες αποφάσεις όπως η επένδυση χρημάτων σε ακίνητα, μετοχές ή μερίσματα. Ωστόσο, ένα άτομο μπορεί να θεωρηθεί ότι στερείται οικονομικής ικανότητας επειδή δεν διαθέτει τις συγκεκριμένες οικονομικές δυνατότητες που απαιτούνται για την εκτέλεση της απόφασης. Ένας λόγος μπορεί να είναι επειδή ποτέ δεν είχε την ευκαιρία να μάθει ή να εκπαιδευτεί για μια συγκεκριμένη λήψη απόφασης.

Δεδομένου το ότι η διαχείριση των οικονομικών αποτελεί βασικό δείκτη της ανεξαρτησίας όλων των ανθρώπων είναι πολύ σημαντικό τα άτομα με αναπηρίες να εκπαιδευτούν ώστε να αναπτύξουν δεξιότητες που άπτονται θεμάτων διαχείρισης των προϋπολογισμών τους, εξισορροπώντας τα εισοδήματά τους που προέρχονται από επιδόματα και εργασία με τα προσωπικά και οικιακά τους έξοδα. (Lombe κ.ά., 2008).

Προκειμένου οι χρήστες των υπηρεσιών να έχουν οικονομική ικανότητα, πρέπει να αναπτύξουν τις απαραίτητες γνώσεις για την οικονομική διαχείριση και την κατανόηση των χρημάτων.

Συγκεκριμένα, οι χρήστες υπηρεσιών πρέπει να μάθουν για τη φύση, τις μορφές και την αξία του χρήματος* τα έσοδα και τις δαπάνες* καθώς και τη γλώσσα που χρησιμοποιείται συνήθως για θέματα κατανάλωσης και οικονομικών.

Πρέπει να κατανοήσουν ότι τα χρήματα μπορούν να προέρχονται από διάφορες πηγές και να χρησιμοποιούνται για να καλύψουν τις ανάγκες και τις επιθυμίες τους, τώρα και στο μέλλον. Οι χρήστες των υπηρεσιών θα πρέπει να μάθουν να εντοπίζουν απάτες και άλλους κινδύνους και να κατανοούν τις επιλογές στην αναζήτηση συμβουλών ή αποκατάστασης για οικονομικά θέματα ή κατανάλωσης.

Ψηφιακές, Αριθμητικές Δεξιότητες & Δεξιότητες Αλφαριθμητισμού

Κατά την προετοιμασία της αξιολόγησης των δεξιοτήτων του χρήστη των υπηρεσιών σε σχέση με μια δραστηριότητα, όπως αυτής της διαχείρισης των οικονομικών, είναι σημαντικό να εξεταστεί εάν ο χρήστης υπηρεσιών είναι σε θέση να σχεδιάζει, να οργανώνει, να ιεραρχεί και να «ζυγίζει» τις πληροφορίες καθώς επίσης να εκτιμά τους σχετικούς κινδύνους διάφορων αποφάσεων. Όλα τα παραπάνω είναι απαραίτητα στην διαδικασία λήψης μιας απόφασης. Ο υποστηρικτής θα πρέπει να λάβει υπόψη του εάν ο χρήστης της υπηρεσίας είναι σε θέση να ξεκινήσει μια διαδικασία που θα του επιτρέψει να φέρει σε πέρας την απόφαση που πήρε. Τέλος, άλλες σημαντικές δεξιότητες λήψης αποφάσεων είναι το άτομο να μπορεί να διαχειριστεί τις άμεσες παρορμήσεις και να ακολουθήσει την απόφαση που έχει πάρει (Diamond, 2013).⁸

Οι υποστηρικτές καλούνται αρχικά να αξιολογήσουν εάν οι χρήστες των υπηρεσιών *γνωρίζουν την αξία του χρήματος*.

Πιο συγκεκριμένα:

- Έχουν επίγνωση των κοινών ειδών χρημάτων;
- Κατανοούν ότι τα μετρητά και τα κέρματα έχουν οικονομική αξία;
- Γνωρίζουν ότι τα χρήματα δεν είναι απεριόριστα;

Όσον αφορά τις δαπάνες::

- Κατανοούν ότι μπορούν να ανταλλάσσονται χρήματα για αγαθά και υπηρεσίες;
- Έχουν ρεαλιστικές γνώσεις σχετικά με το κόστος των βασικών αντικειμένων (συμπεριλαμβανομένων των τροφίμων);
- Μπορούν να αποφύγουν επιτυχώς τις υπερβολικές δαπάνες σε καθημερινές καταστάσεις;

Σχετικά με τον προϋπολογισμό:

- Γνωρίζουν τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών;
- Είναι σε θέση να επιλέξουν και να χρησιμοποιήσουν απλά εργαλεία / τρόπους προϋπολογισμού;

- Γνωρίζουν ότι οι τιμές μπορεί να διαφέρουν μεταξύ των καταστημάτων;
- Κατανοούν την ανάγκη να δοθεί προτεραιότητα σε ορισμένες δαπάνες όταν το εισόδημα είναι περιορισμένο;

Σχετικά με την αποταμίευση:

- Έχουν επίγνωση των πλεονεκτημάτων της αποταμίευσης και ότι μπορεί να χρειαστεί να εξοικονομήσουν για να αγοράσουν αντικείμενα υψηλού κόστους;
- Γνωρίζουν ότι τα μετρητά μπορούν να αποθηκευτούν με διάφορους τρόπους (συμπεριλαμβανομένων των τραπεζών);
- Γνωρίζουν ότι, μόλις δαπανηθούν τα χρήματα, αυτά δεν είναι πλέον διαθέσιμα για άλλες ανάγκες;

Αναφορικά με το χρέος και το δανεισμό:

- Καταλαβαίνουν ότι το να δανειστείς χρήματα είναι διαφορετικό από το να δώσεις χρήματα ;
- Κατανοούν ότι αν δανειστούν χρήματα, έχουν την ευθύνη να τα επιστρέψουν;
- Γνωρίζουν ότι οι τράπεζες μπορούν να χρεώνουν τέλη;

Σχετικά με τις τραπεζικές συνδιαλλαγές:

- Γνωρίζουν τους διαφορετικούς τρόπους πληρωμής;
- Γνωρίζουν ότι οι χρεωστικές κάρτες συνδέονται με τραπεζικούς λογαριασμούς και ότι οι πιστωτικές κάρτες αποτελούν μορφή δανείου;

Εξετάζοντας θέματα ασφάλειας:

- Μπορούν να φροντίσουν τα μετρητά και τα πολύτιμα αντικείμενα που κατέχουν;
- Μπορούν να φροντίσουν ώστε να διατηρούν τα προσωπικά τους δεδομένα, τους κωδικούς πρόσβασης και τα χρήματα τους σε ασφάλεια;

Εναρκτήρια Συνάντηση

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Η εναρκτήρια συνάντηση στοχεύει στη δημιουργία μιας σχέσης μεταξύ του υποστηρικτή και του χρήστη υπηρεσιών που να βασίζεται στην εμπιστοσύνη και τη συνεργασία. Κατά τη διάρκεια αυτής της συνάντησης ο υποστηρικτής πρέπει να κατανοεί τις ανάγκες και τις επιθυμίες του χρήστη υπηρεσιών, καθώς και τις ικανότητές του /της. Ταυτόχρονα, ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να κατανοεί το θέμα και τις δραστηριότητες κατάρτισης στις οποίες θα συμμετάσχει και τις σχετικές ευθύνες του/της στην παραπάνω διαδικασία.

Αυτή η δέσμευση απαιτεί την ενεργό συμμετοχή του εκπαιδευόμενου στην όλη εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσω της συμμετοχής του, ο εκπαιδευόμενος ασκείται σε δεξιότητες κριτικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων και λήψης αποφάσεων.

Όλες οι δεξιότητες που αναφέρονται είναι προαπαιτούμενες για την ανάπτυξη δεξιοτήτων αυτοπροσδιορισμού και αυτοσυνηγορίας. Ο υποστηρικτής συνεργάζεται με τον εκπαιδευόμενο για να εντοπίσει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του και να τον βοηθήσει να εντοπίσει τα προσωπικά του κίνητρα και στόχους, ώστε η εκπαιδευτική διαδικασία να αφορά το ίδιο το άτομο.

Ετσι, για αυτή την εκπαίδευση στην διαχείριση των προσωπικών οικονομικών, πρέπει να αναπτυχθεί ένα προφίλ του χρήστη υπηρεσιών με βάση το οποίο οι δραστηριότητες κατάρτισης θα σχεδιαστούν έτσι ώστε να αντιστοιχούν στις πραγματικές ανάγκες του καθώς και στις δεξιότητές του. Αυτό το προφίλ θα λειτουργήσει ως βάση δεδομένων για την μεταγενέστερη αξιολόγηση του τρόπου βελτίωσης των ψηφιακών δεξιοτήτων, αριθμητικής και εγγραμματισμού του εκπαιδευόμενου στον τομέα της λήψης αποφάσεων χαμηλού επιπέδου σε θέματα διαχείρισης προσωπικών οικονομικών.

Σκοπός και στόχοι

Σκοπός της εναρκτήριας συνάντησης είναι να εξοικειωθεί ο χρήστης των υπηρεσιών με τον υποστηρικτή και με άλλα πιθανά μέλη της ομάδας καθώς και να κατανοήσει και να συμφωνήσει με τους στόχους της προγραμματισμένης εκπαίδευσης.

Οι στόχοι αυτής της πρώτης συνάντησης είναι οι εξής:

- Να εξοικειωθούν οι χρήστες των υπηρεσιών με το πλαίσιο των συναντήσεων, τα θέματα που θα επεξεργαστούν στις συναντήσεις και την εκπαιδευτική διαδικασία που θα ακολουθηθεί.
- Να εξοικειωθούν μεταξύ τους τα μέλη της ομάδας.
- Να δημιουργηθεί ένα κλίμα ασφάλειας, εμπιστοσύνης, σεβασμού και συνεργασίας.

Πλάνο Δραστηριοτήτων

Καλύτερη γνωριμία μεταξύ τους.

Ορισμένες ενδεικτικές ερωτήσεις είναι οι εξής:

- Αναγνωρίζουν τους βασικούς οικονομικούς όρους;
- Τι σημαίνει για αυτούς να διαχειρίζονται τα χρήματά τους;
- Έχουν ευκαιρίες από όπου μπορούν να δαπανήσουν χρήματα;
- Ζητούν ή επιθυμούν υποστήριξη προκειμένου να πάρουν μια απόφαση οικονομικής φύσεως με τον κατάλληλο τρόπο και με ασφάλεια;

Άλλες διερευνητικές ερωτήσεις απαιτούν από τον υποστηρικτή να καταλάβει ποιος είναι ο υπεύθυνος για τη διαχείριση των οικονομικών στο νοικοκυριό του ατόμου που υποστηρίζει. Ένα πολύ σημαντικό ζήτημα για τον υποστηρικτή είναι επίσης να κατανοήσει ποιες είναι οι ανάγκες και οι επιθυμίες του ατόμου που υποστηρίζει που θα επηρεάσουν τη συμπεριφορά του σε θέματα δαπανών.

Ταυτόχρονα, ο υποστηρικτής θα πρέπει να καταγράφει αν ο χρήστης της υπηρεσίας γνωρίζει τις πηγές εισοδήματός του και αν ο χρήστης υπηρεσιών έχει πρόβλημα να βγάλει χρήματα από την τράπεζα ή να το διαχειριστεί.

- Έχει ο χρήστης υπηρεσιών οποιαδήποτε μη ικανοποιημένη ανάγκη οικονομικής φύσεως;
- Έχει ο χρήστης υπηρεσιών οποιοδήποτε είδος χρέους;

Το προφίλ πρέπει επίσης να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις συνήθειες του χρήστη της υπηρεσίας όταν χρειάζεται περισσότερα χρήματα.

Προκειμένου να καταφέρει ο χρήστης της υπηρεσίας να διαχειριστεί τα προσωπικά του οικονομικά είναι σημαντικό να αναγνωρίζει και να γνωρίζει την αξία των χρημάτων. Η αναγνώριση και η γνώση των χρημάτων απαιτεί δεξιότητες γραφής και αριθμητικής. Αυτές οι δεξιότητες μπορούν να ασκηθούν μέσω δραστηριοτήτων στις οποίες ο χρήστης υπηρεσιών πρέπει να:

- Καταμετρήσει πόσα χρήματα έχει στο πορτοφόλι του.
- Συγκρίνει τις διαφορετικές τιμές μεταξύ κερμάτων και χαρτονομισμάτων.
- Αναγνωρίσει τι μπορεί να αγοράσει χρησιμοποιώντας ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

Με αυτές τις δραστηριότητες ο υποστηρικτής μπορεί να προσδιορίσει και να βελτιώσει δεξιότητες που σχετίζονται με την ανάγνωση και τη γραφή αριθμητικών συμβόλων και λέξεων που εμφανίζονται στα νομίσματα, καθώς και δεξιότητες που σχετίζονται με το να είναι κάποιος σε θέση να υπολογίσει το ποσό των χρημάτων που εξοικονομήθηκαν και δαπανήθηκαν.

Μέσα από όλη την εκπαιδευτική διαδικασία, οι επικοινωνιακές δεξιότητες των χρηστών υπηρεσιών βελτιώνονται καθώς είναι σε θέση να ακολουθήσουν τις οδηγίες του υποστηρικτή καθώς και να εκφράσουν τις ερωτήσεις και τις απόψεις τους και να συμμετάσχουν σε συζητήσεις που έχουν σαν θέμα διάφορα σενάρια οικονομικής διαχείρισης.

Κατά τον προϋπολογισμό, η εξοικονόμηση και η δαπάνη των χρηστών πρέπει να είναι σε θέση να υπολογίζουν το εισόδημά τους. Η βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσής τους θα τους βοηθήσει να ανιχνεύσουν τις πηγές εσόδων και δαπανών που βασίζονται σε οικονομικά έγγραφα (τραπεζικά δελτία, αποδείξεις, λογαριασμοί κ.λπ.). Και πάλι, απαιτείται να βελτιώσουν τις δεξιότητές τους σε αριθμητικές ικανότητες, έχοντας τη δυνατότητα να υπολογίσουν το σύνολο των εσόδων και δαπανών τους.

Στον τραπεζικό τομέα, ο χρήστης της υπηρεσίας και ο υποστηρικτής πρέπει να γνωρίζουν πού ο πρώτος διατηρεί τα χρήματά του και σε περίπτωση που χρησιμοποιεί μια τράπεζα, ποια είναι αυτή. Έχει κάποιο χρέος λόγω αλόγιστης χρήσης κάποιας πιστωτικής κάρτας; Χρησιμοποιεί ή θα ήθελε να μάθει πώς να χρησιμοποιεί ένα βιβλιάριο επιταγών; Πόσο συχνά ή εύκολα χρησιμοποιεί ένα ATM ή μια υπηρεσία ηλεκτρονικών τραπεζικών λογαριασμών; Πώς θυμάται τους κωδικούς πρόσβασής του και ποιος άλλος έχει πρόσβαση στους λογαριασμούς του;

Όλες οι παραπάνω ερωτήσεις θα βοηθήσουν τον υποστηρικτή να ανιχνεύσει τυχόν σημάδια οικονομικής εκμετάλλευσης ώστε να συμβουλευτεί τον χρήστη της υπηρεσίας να λάβει τα μέτρα του προκειμένου να μάθει προφυλαχτεί αλλά και να προστατεύει τον εαυτό του.

Σε αυτή την πρώτη συνάντηση, είναι χρήσιμο να εξηγήσουμε στους χρήστες των υπηρεσιών ποιο είναι το πρόγραμμα χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης και ποιος είναι ο σκοπός του. Θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε τις ερωτήσεις σχετικά με τη δημιουργία προφίλ ως έναν τρόπο για να το πετύχετε.

Εκτός από την δημιουργία προφίλ, η εναρκτήρια συνάντηση πρέπει να έχει ως στόχο να ορίσει:

Προσδοκίες - τι περιμένετε να μάθετε / κερδίζετε από αυτές τις συναντήσεις;

Κανονισμοί ομάδας

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις

- Κατανοεί τους στόχους της εκπαίδευσης
- Έχει θέσει τους προσωπικούς του στόχους, τι θέλει να επιτύχει μετά το τέλος της εκπαίδευσης
- Είναι πρόθυμος να συνεργαστεί με τον υποστηρικτή

Βασικές δεξιότητες

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Είναι σε θέση να θέσει προσωπικούς οικονομικούς στόχους
- Είναι σε θέση να συμμετάσχει στην εκπαίδευση
- Είναι σε θέση να συνεργαστεί

Διαχείριση Οικονομικών

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Η προσωπική οικονομική διαχείριση απαιτεί διάφορες δραστηριότητες. Αυτό το εγχειρίδιο θα επικεντρωθεί στον προϋπολογισμό, την αποταμίευση, τις δαπάνες, τις τραπεζικές συναλλαγές και την οικονομική εκμετάλλευση. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με αυτά τα θέματα θα παρουσιαστούν λεπτομερώς στα επόμενα κεφάλαια.

Σκοπός και στόχοι

Ο σκοπός αυτού του εγχειριδίου είναι να επιτρέψει στους υποστηρικτές να μεγιστοποιήσουν την ανάπτυξη αυτονομίας για τα άτομα με νοητική αναπηρία όσον αφορά την επιλογή και τον έλεγχο των οικονομικών αποφάσεων χαμηλού επιπέδου. Η προσωπική χρηματοοικονομική διαχείριση θα αναπτυχθεί καθώς ο ωφελούμενος ολοκληρώνει την εκπαίδευση στα ακόλουθα κεφάλαια (προϋπολογισμός, εξοικονόμηση, δαπάνες, τραπεζική, οικονομική κακοποίηση).

Activities Plan

Οι δραστηριότητες σε αυτήν την ενότητα προέρχονται από τα επόμενα κεφάλαια, δεδομένου ότι η προσωπική οικονομική διαχείριση είναι ο γενικός όρος υπό τον οποίο απαιτούνται βασικές χρηματοοικονομικές δεξιότητες και ανάλογες δραστηριότητες στην πράξη.

Γνώσεις και δεξιότητες για τον χρήστη υπηρεσιών

Η παρακάτω λίστα βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων αντιπροσωπεύει τα πιθανά αποτελέσματα ενός ατόμου που ολοκληρώνει όλες τις ενότητες κατάρτισης αυτού του εγχειριδίου.

Βασικές Γνώσεις

- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τι σημαίνει προσωπική οικονομική διαχείριση

- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει πώς να παρακολουθεί τα έσοδα και έξοδά του
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει ποιος είναι ο προϋπολογισμός
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τι είναι η αποταμίευση
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τι είναι τα έξοδα
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει ποια είναι η έννοια της τράπεζας
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τους κινδύνους της οικονομικής εκμετάλλευσης

Βασικές δεξιότητες

- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζεται τα προσωπικά οικονομικά του μέχρι το σημείο που είναι σε θέση να το κάνει αυτό
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να παρακολουθεί τα έσοδα και τα έξοδά του
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να υπολογίζει τα έσοδα και έξοδά του
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να αποταμιεύει χρήματα
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να ξοδεύει τα χρήματά του βάζοντας σε σειρά προτεραιότητας στις ανάγκες και τις επιθυμίες του
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί βασικές τραπεζικές υπηρεσίες.
- Ο χρήστης των υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει τους κινδύνους οικονομικής εκμετάλλευσης.

Προϋπολογισμός

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Ένας οικονομικός προϋπολογισμός είναι ένα σχέδιο εσόδων και εξόδων που μπορούμε να κάνουμε σε εβδομαδιαία, δεκαπενθήμερη ή μηνιαία βάση.

Προκειμένου τα άτομα με νοητική αναπηρία να μπορέσουν να δημιουργήσουν τον δικό τους προϋπολογισμό, πρέπει να κατανοήσουν την έννοια των εσόδων και των εξόδων.

Το εισόδημα είναι τα χρήματα που λαμβάνει κάποιος. Μπορεί να προέρχεται από διαφορετικούς τύπους πηγών. Μπορεί να είναι τακτική ή / μη τακτική πηγή εισοδημάτων. Ορισμένοι τύποι εισοδήματος προέρχονται από τους μισθούς μιας εργασίας, τα επιδόματα, το χαρτζηλίκι, τη σύνταξη, την είσπραξη ενοικίων, τις επενδύσεις, την πώληση.

Τα έξοδα είναι τα χρήματα που ξοδεύει κάποιος για να καλύψει τις καθημερινές ανάγκες και τις επιθυμίες του. Τα έξοδα που βασίζονται σε καθημερινές ανάγκες, όπως λογαριασμοί, ενοίκια, φόροι, μετακινήσεις, είναι σταθερές αλλά υπάρχουν και άλλοι τύποι εξόδων λιγότερο τακτικές και δυσκολότερες στην καταγραφή τους που βασίζονται σε προσωπικές επιθυμίες.

Ο προϋπολογισμός είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την καταγραφή των χρημάτων, ο στόχος είναι να υπάρχει ισορροπία μεταξύ των εσόδων και των εξόδων. Το βέλτιστο σενάριο είναι να έχετε περισσότερα έσοδα από ότι έξοδα. Σε περίπτωση υψηλότερων εξόδων από τα εισοδήματα, πρέπει να ληφθούν μέτρα είτε για να δαπανηθούν λιγότερα είτε για να αποκτηθούν περισσότερα χρήματα γιατί διαφορετικά θα δημιουργηθεί ένα χρέος. Ένας τρόπος για να αποφευχθεί το χρέος είναι η αποταμίευση χρημάτων. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα έξοδα, την αποταμίευση και το χρέος θα περιγραφούν στα επόμενα κεφάλαια.

Για αυτόν τον λόγο, είναι σημαντικό ο υποστηρικτής να εξηγήσει στον χρήστη της υπηρεσίας τη σημασία της ιεράρχησης μεταξύ των εξόδων που έγιναν για να

καλυφθούν ανάγκες σχετικές με την διαβίωση του από αυτά που έγιναν για την ικανοποίηση των προσωπικών του επιθυμιών, ιδίως όταν ο προϋπολογισμός είναι περιορισμένος.

Συνοψίζοντας, ο προϋπολογισμός βοηθάει κάποιον να καταλάβει:

- Πόσα χρήματα κερδίζει (έσοδα)
- Ποια είναι η πηγή και η συχνότητα των εισοδημάτων
- Πόσα χρήματα χρειάζεται να ξοδέψει (έξοδα)
- Οι λόγοι και η συχνότητα των εξόδων
- Πόσο χρήματα μπορεί να αποταμιεύσει ή να χρησιμοποιήσει για λιγότερο υποχρεωτικές ανάγκες ή επιθυμίες
- Με ποιό τρόπο να μειώσει τα χρέη του κάποιος σε περίπτωση μη ισορροπημένου οικονομικού προϋπολογισμού.

Σκοπός και στόχοι

Σκοπός της ενότητας είναι τα άτομα με νοητική αναπηρία να κατανοήσουν τη σημασία του οικονομικού προϋπολογισμού και να μάθουν πώς να δημιουργήσουν το δικό τους προϋπολογισμό είτε αυτόνομα είτε με υποστήριξη. Ο προϋπολογισμός είναι μια σημαντική πτυχή της διαχείρισης των προσωπικών οικονομικών, καθώς δημιουργεί τις γνώσεις και τις δεξιότητες που απαιτούνται για την κατανόηση της σημασίας της ισορροπίας μεταξύ εσόδων και εξόδων καθώς και των επιπτώσεων σε περίπτωση που διαταραχθεί αυτή η ισορροπία (Hordacre, 2016).

Πλάνο Δραστηριοτήτων

Ορίστε τις βασικές έννοιες σε μια ευανάγνωστη μορφή.

Εξηγήστε τις έννοιες του τι προϋπολογισμός - εισόδημα - έξοδα - υπερβολικές δαπάνες - πλεόνασμα.

Ζητήστε από τους χρήστες υπηρεσιών να προσδιορίσουν τις τρέχουσες πηγές εισοδήματος

Δραστηριότητα στην οποία θα συγκεντρώσουν και θα φέρουν τους λογαριασμούς σας

Το πρώτο βήμα είναι να χρησιμοποιήσετε ένα χαρτί ή έναν υπολογιστή για να καταγράψετε το ποσό των χρημάτων που κερδίζουν και ξοδεύουν σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Πληροφορίες σχετικά με τα κέρδη και τις δαπάνες μπορούν να εξαχθούν από επιταγές πληρωμής, βιβλία επιταγών, τραπεζικές καταστάσεις, δηλώσεις πιστωτικών καρτών, λογαριασμούς και τυχόν αποδείξεις που έχει διατηρήσει ο χρήστης της υπηρεσίας. Επομένως, ζητάμε από τους χρήστες των υπηρεσιών από την προηγούμενη συνάντηση να τους φέρουν σε αυτήν τη συνάντηση.

Δημιουργήστε μια λίστα προϋπολογισμών

Αφού συγκεντρώσει τις πληροφορίες, ο υποστηρικτής με τον χρήστη της υπηρεσίας θα κάνει δύο λίστες. - ένα για εισόδημα και ένα για δαπάνες. Χρησιμοποιώντας αυτές τις λίστες, ο υποστηρικτής και ο χρήστης της υπηρεσίας θα συγκρίνουν τα έσοδα με τα έξοδα.

Επεξηγηματική άσκηση: δώστε διαφορετικές λίστες - ανακαλύψτε τις διαρροές (υπερβολικές δαπάνες)

Επεξηγηματική άσκηση: δώστε διαφορετικές λίστες - ανακαλύψτε το πλεόνασμα (εξοικονόμηση)

Επεξηγηματική άσκηση: δώστε διαφορετικές λίστες - ανακαλύψτε την ισορροπία

Διάρκεια: περίπου 4 - 5 συναντήσεις

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις:

- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει τι είναι ο προϋπολογισμός.
- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει την χρησιμότητα του προϋπολογισμού
- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει να φτιάχνει προϋπολογισμό

Βασικές δεξιότητες

- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να μπορεί να φτιάξει δικό του προϋπολογισμό.
- Ο ωφελούμενος θα μπορεί να εντοπίσει τις πηγές και τα ποσά των εσόδων και εξόδων του.
- Ο ωφελούμενος θα μπορεί να τα χωρίσει σε λίστες εσόδων και εξόδων.
- Ο ωφελούμενος θα μπορεί να διακρίνει αν υπάρχει ισορροπία ανάμεσα σε έσοδα και έξοδα.
- Ο ωφελούμενος θα μπορεί να διακρίνει τις περιττές εκροές χρημάτων.

Έξοδα

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Οι δαπάνες είναι μια δραστηριότητα που σχετίζεται με τη χρήση χρημάτων για την κάλυψη καθημερινών αναγκών, προσωπικών επιθυμιών και έκτακτων θεμάτων. Ως δραστηριότητα, σχετίζεται με την κατηγορία δαπανών του προϋπολογισμού που περιγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο.

Είναι πολύ σημαντικό για τον υποστηρικτή να βοηθήσει τον χρήστη της υπηρεσίας να καταλάβει ότι τα χρήματα δεν είναι απεριόριστα και όταν σε περίπτωση που τα ξοδέψει αυτό σημαίνει ότι δεν είναι πλέον διαθέσιμα για μελλοντικές αγορές.

Η επιλογή πίσω από την αγορά πρέπει να βασίζεται στην προτεραιότητα της ανάγκης και του διαθέσιμου χρηματικού ποσού. Η διαθεσιμότητα των χρημάτων δεν συνδέεται με την ύπαρξη των χρημάτων την χρονική στιγμή που κάποιος θέλει να αγοράσει κάτι αλλά και τις ανάγκες που θα έχει στο άμεσο μέλλον οι οποίες μπορεί να δεσμεύουν από πριν ένα ποσό χρημάτων. Εάν τα χρήματα που χρησιμοποιήθηκαν εκείνη τη στιγμή θα ήταν πιο χρήσιμα στο εγγύς μέλλον για να καλύψουν πιο σημαντικά έξοδα, τότε ο χρήστης υπηρεσιών θα πρέπει να είναι σε θέση να αποφασίσει να μην κάνει την συγκεκριμένη αγορά ώστε να έχει αυτά τα χρήματα διαθέσιμα για κάτι πιο σημαντικό στο μέλλον. Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να είναι σε θέση να κατανοήσει τον αντίκτυπο των οικονομικών του επιλογών στη ζωή του και να μπορεί να βάζει προτεραιότητες και να ξεχωρίζει τις ανάγκες από τις επιθυμίες.

Ορισμένες σημαντικές ανάγκες προτεραιότητας είναι το ενοίκιο του σπιτιού, οι λογαριασμοί, οι φόροι, τα έξοδα διαβίωσης, οι μεταφορές.

Οι αγορές που συνδέονται με το προσωπικό στυλ, τα χόμπι, τα σνακ θα πρέπει να γίνονται προσεκτικά, ώστε να μην ρίχνουν τον προϋπολογισμό εκτός ισορροπίας, δηλαδή να μην έχουν περισσότερα έξοδα από το εισόδημα λόγω υπερβολικών ικανοποιήσεων προσωπικών επιθυμιών.

Αν ο χρήστης της υπηρεσίας δανειστεί χρήματα επειδή έκανε μια δαπάνη που απαιτούσε περισσότερα χρήματα από όσα είχε διαθέσιμα τότε δημιουργείται χρέος. Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να καταλάβει ότι σε περίπτωση που δανειστεί χρήματα, τότε έχει την ευθύνη να τα αποπληρώσει, προκειμένου να αποφύγει το χρέος ή την διόγκωση του.

Προκειμένου να αποφευχθούν τέτοιες καταστάσεις, ο χρήστης υπηρεσιών θα πρέπει επίσης να εξετάσει την δυνατότητα εξοικονόμησης χρημάτων για επείγουσες ανάγκες, οπότε ο υποστηρικτής θα πρέπει να συμβουλευτεί τον χρήστη να μην ξοδέψει τα υπόλοιπα χρήματα μετά την κάλυψη των βασικών αναγκών, αλλά να εξοικονομήσει χρήματα για το μέλλον.

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να ξοδέψετε χρήματα. Μερικοί από αυτούς τους τρόπους είναι να πληρώσετε σε μετρητά, κάρτα μετρητών, προπληρωμένη κάρτα, internet banking, άμεση χρέωση, πιστωτικές κάρτες.

Σκοπός και στόχοι

Τα χρήματα δεν είναι απεριόριστα: παίξτε ένα παιχνίδι χρημάτων διανέμοντας το ίδιο χρηματικό ποσό σε όλα τα μέλη της ομάδας, εκτός από έναν που θα είναι ο πωλητής. Αφήστε τους να αγοράσουν πράγματα που θέλουν / χρειάζονται από τον πωλητή. Όταν ξοδεύουν τα χρήματά τους για μια αγορά, αυτά τα χρήματα δεν είναι πλέον διαθέσιμα σε αυτούς. Ανήκει στον πωλητή.

Κάντε ένα ημερολόγιο δαπανών γράφοντας σε μια φόρμα την ημερομηνία, το αντικείμενο που αγοράσατε και το ποσό που κοστίζει.

Ανάγκες έναντι επιθυμιών: εξηγήστε τη διαφορά σε μια ευανάγνωστη μορφή.

Η «ανάγκη» είναι κάτι που πρέπει να έχετε για να επιβιώσετε, όπως ένα μέρος για να ζήσετε και αρκετό φαγητό για φαγητό.

Το «θέλει» είναι κάτι που ίσως θέλετε να έχετε, αλλά δεν χρειάζεται να το έχετε αμέσως. Μπορείτε να αποθηκεύσετε για να το αποκτήσετε αργότερα.

Δώστε έναν πίνακα με κατηγορίες δαπανών και, στη συνέχεια, ζητήστε τους να δημιουργήσουν μια λίστα αναγκών και μια λίστα επιθυμιών.

Δώστε διαφορετικές επιλογές δαπανών και ζητήστε τους να επιλέξουν ποιο κοστίζει λιγότερο.

Π.χ. : Ρούχα

φορέστε αυτό που έχετε ήδη

αγοράστε σε ένα κατάστημα λιτότητας

αγοράστε σε κατάστημα με έκπτωση

αγοράστε σε πολυκατάστημα

Δώστε περισσότερα παραδείγματα πραγματικής ζωής.

Δώστε διαφορετικές επιλογές δαπανών και ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό που θα δαπανηθούν και ζητήστε τους να κάνουν τη σωστή επιλογή.

Παρουσιάστε με μια ευανάγνωστη μορφή τον διαφορετικό τρόπο να ξοδέψετε χρήματα (μετρητά, χρεωστική κάρτα, πιστωτική κάρτα, προπληρωμένη κάρτα...).

Παιχνίδι ρόλων με χρεωστική κάρτα / πιστωτική κάρτα / προπληρωμένη κάρτα

In-vino χρήση χρεωστικής κάρτας / πιστωτικής κάρτας / προπληρωμένης κάρτας

Ορίστε "πίστωση" - Χρήματα που μπορείτε να δανειστείτε με την υπόσχεση να το εξοφλήσετε αργότερα. Εάν πληρώσετε με μετρητά, πληρώνετε αμέσως. Εάν χρησιμοποιείτε πίστωση, συμφωνείτε να πληρώσετε στο μέλλον.

Εξηγήστε στους χρήστες υπηρεσιών ότι πιθανώς χρησιμοποιούν πίστωση, ακόμη και αν δεν διαθέτουν πιστωτική κάρτα (π.χ. δανεισμός χρημάτων για μεσημεριανό από έναν φίλο). Η πίστωση μπορεί να έχει τη μορφή πιστωτικών καρτών, δανεισμού από φίλους ή συγγενείς, πιστώσεις καταστημάτων, προγράμματα δόσεων, δάνεια αυτοκινήτων ή στεγαστικά δάνεια.

Εξηγήστε τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης πίστωσης.

Συνδέστε την πίστωση με την έννοια του χρέους. Ορίστε το χρέος - χρήματα που δανείζεστε και πρέπει να εξοφλήσετε.

Διάρκεια: περίπου 7 - 8 συναντήσεις

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις

- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να γνωρίζει θα πρέπει να γνωρίζει τι σημαίνει η δαπάνη.
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να κατανοεί την ανάγκη των προτεραιοτήτων και προγραμματισμού δαπανών.
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να ξέρει ποιοι είναι οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους μπορεί να ξοδέψει χρήματα (μετρητά, πιστωτική και χρεωστική κάρτα, προπληρωμένη κάρτα, αγορές μέσω διαδικτύου)
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να γνωρίζει τα θέματα γύρω από το χρέος (ορισμός, πρόληψη, αναζήτηση βοήθειας και συμβουλών)

Βασικές δεξιότητες

- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να μπορεί να διαφοροποιεί τις ανάγκες από τις επιθυμίες.
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να μπορεί να προγραμματίζει τα έξοδά του.
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να μπορεί να ξοδεύει τα χρήματα του με διαφορετικούς τρόπους.
- Ο ωφελούμενος θα πρέπει να μπορεί να αναζητήσει βοήθεια και συμβουλές σε περίπτωση χρεωστικού προβλήματος.

Αποταμίευση

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Η αποταμίευση αναφέρεται στα χρήματα που κάποιος δεν ξοδεύει για τις τρέχουσες δαπάνες του αλλά τα «αποθηκεύει» για να τα χρησιμοποιήσει αργότερα. Με άλλα λόγια, είναι ένα σχέδιο για την ικανοποίηση επιθυμιών στο μέλλον ή για να καλύψει απροσδόκητα γεγονότα ή καταστάσεις έκτακτης ανάγκης.

Ο ωφελούμενος δεν πρέπει να θεωρεί την αποταμίευση ως περιοριστική δραστηριότητα. Αντίθετα, είναι μια δραστηριότητα που επιτρέπει σε κάποιον να είναι πιο οικονομικά ευέλικτος σε περίπτωση που φτάσει ένα απροσδόκητο κόστος.

Το πρώτο βήμα για την εξοικονόμηση χρημάτων είναι να γίνει κατανοητό πόσα χρήματα δαπανώνται σε μια συγκεκριμένη περίοδο. Για το λόγο αυτό, ο προϋπολογισμός είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την προσωπική οικονομική διαχείριση.

Κάποιος μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα με διαφορετικούς τρόπους. Υπάρχουν αυτοματοποιημένα εργαλεία που μεταφέρουν μικρά ποσά από τον κύριο τραπεζικό λογαριασμό σε ξεχωριστό λογαριασμό ταμιευτηρίου ή ο ωφελούμενος μπορεί να επιλέξει δράσεις χειροκίνητης αποθήκευσης.

Μερικά παραδείγματα μη-αυτοματοποιημένων ενεργειών αποταμίευσης είναι να αδειάζουμε τις τσέπες μας στο τέλος κάθε ημέρας και αποταμιεύονται τα χρήματα σε ένα κουτί χρημάτων μέχρις ότου εξοικονομηθούν πολλά χρήματα και μπορούν να κατατεθούν στον τραπεζικό λογαριασμό αποταμίευσης. Άλλες συμβουλές είναι όταν ψωνίζουν αντικείμενα όπως φαγητό και ρούχα να ελέγχουν τι είναι «σε ειδική προσφορά» ή ψωνίζοντας σε καταστήματα αποθεμάτων ή πωλήσεις γκαράζ. Το κόψιμο των δαπανηρών συνηθειών, όπως η υπερβολική αγορά ρούχων, το ποτό ή το κάπνισμα, μπορεί να κάνει μεγάλη διαφορά στην αποταμίευση.

Είναι πιο εύκολη η παρακολούθηση των δαπανών και της εξοικονόμησης με την χρήση μετρητών αντί πιστωτικής κάρτας.

Με την μελέτη του προϋπολογισμού υπάρχουν τρόποι να δοθεί προτεραιότητα και να βρεθούν τρόποι εξοικονόμησης χρημάτων χωρίς κάποιος να περιορίσει πολύ τον εαυτό του. Χρησιμοποιώντας τον προϋπολογισμό, ο χρήστης της υπηρεσίας μπορεί να εντοπίσει τα μη απαραίτητα στα οποία μπορεί να ξοδέψει λιγότερα, όπως η ψυχαγωγία και το δείπνο εκτός σπιτιού.

Αν βοηθάει περισσότερο, ο χρήστης υπηρεσιών μπορεί να θεωρήσει την εξοικονόμηση ως τακτική δαπάνη, παρόμοια με τις δαπάνες κάλυψης αναγκών, προκειμένου να ενισχύσει τις καλές συνήθειες εξοικονόμησης. Ένας τρόπος σκέψης που ευνοεί αυτή τη μέθοδο είναι "πληρώνω τον εαυτό μου πρώτα". Αυτό σημαίνει ότι ο υποστηρικτής θα πρέπει να συμβουλεύει το χρήστη της υπηρεσίας να αφήσει κατά μέρος ένα μικρό ποσό του εισοδήματός τους κάθε μήνα ως πληρωμή στον εαυτό τους, προτού αρχίσει να δαπανά τα χρήματά του.

Ο έλεγχος της αύξησης των αποταμιεύσεων που πραγματοποιούνται κάθε μήνα βοηθά επίσης κάποιον να μείνει πιστός στο πλάνο αποταμίευσης.

Μερικά παραδείγματα για τη σημασία της αποταμίευσης είναι:

Ο χρήστης υπηρεσιών διαθέτει κεφάλαια για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπως ζημιά από το τηλέφωνο, ιατρική έκτακτη ανάγκη κ.λπ.

Ο χρήστης υπηρεσιών μπορεί να θέσει βραχυπρόθεσμους στόχους, όπως να αγοράσει ένα ακριβό αντικείμενο όπως ένα νέο αυτο-τηλέφωνο, διακοπές, μια κάμερα κλπ.

Όταν ψωνίζουν για αντικείμενα όπως φαγητό και ρούχα, θα μπορούσαν να ψάξουν για αντικείμενα που είναι σε προσφορά.

Θα μπορούσαν επίσης να δοκιμάσουν να ψωνίσουν σε καταστήματα μεταχειρισμένων ειδών ή παζάρια στα οποία μπορούν να βρουν μεγάλες ευκαιρίες ή να ψωνίσουν σε καταστήματα με χαμηλές τιμές.

Σκοπός και στόχοι

Ο σκοπός της ενότητας είναι τα άτομα με νοητική αναπηρία να κατανοήσουν τι είναι η αποταμίευση, η σπουδαιότητα της και πως μπορούν να την εφαρμόσουν στην καθημερινότητα τους επιλέγοντας διαφορετικούς τρόπους αποταμίευσης.

Πλάνο Δραστηριοτήτων

Ορίστε σε μια ευανάγνωστη μορφή τι είναι η εξοικονόμηση. Χρησιμοποιούμε κοινωνικές ιστορίες για να επισημάνουμε τη σημασία της εξοικονόμησης στην καθημερινή ζωή.

Παίξτε ένα παιχνίδι καρτών με κοινά προϊόντα που θα έχουν δύο διαφορετικές τιμές. Ο στόχος είναι να επιλέξετε την φθηνότερη αγορά. Οι αποταμιεύσεις πηγαίνουν σε ένα κουμπαρά ή σε έναν λογαριασμό. Στο τέλος του παιχνιδιού, ο χρήστης της υπηρεσίας θα μπορεί να επιλέξει να αγοράσει κάτι από μια λίστα προϊόντων.

Αναπτύξτε μια πρώτη ιδέα της εξοικονόμησης και των ωφελειών της.

Δώστε διαφημιστικά φυλλάδια (σούπερ μάρκετ, ρούχα κ.λπ.) και ζητήστε από τους χρήστες υπηρεσιών να αναγνωρίσουν τα προϊόντα που προσφέρονται. Ο στόχος είναι να αναγνωρίσουμε τα χρήματα που μπορούν να εξοικονομηθούν.

Κάθε χρήστης υπηρεσιών κάνει μια ατομική εβδομαδιαία λίστα αναγκών και επιθυμιών. Αφαιρεί ένα στοιχείο από τη λίστα των επιθυμιών και προσθέτει το ποσό που κοστίζει αυτό το στοιχείο σε ένα κουμπαρά ή σε λογαριασμό. Στο τέλος του μήνα, αξιολογούν τις εξοικονομήσεις που έχουν πραγματοποιήσει. Συζητήστε πόσα χρήματα «κέρδισαν», και αν χρειάστηκαν να πραγματοποιήσουν όντως όλες τις «επιθυμίες» τους.

Αναφέρετε συγκεκριμένες επιθυμίες (για αγορά) και δημιουργήστε μια λίστα με αυτές. Αυτό μπορεί να γίνει λίστα ταμειευτηρίου.

Αγορά προϊόντων που προσφέρονται.

Διάρκεια: περίπου 6 - 7 συναντήσεις

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις

- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει τι είναι αποταμίευση.
- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει γιατί είναι σημαντικό να αποταμιεύουμε.
- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει πώς να αποταμιεύει.
- Ο ωφελούμενος πρέπει να ξέρει τρόπους επιτυχημένης αποταμίευσης.

Βασικές δεξιότητες

- Ο ωφελούμενος μπορεί να κάνει αποταμίευση.
- Ο ωφελούμενος χρησιμοποιεί με επιτυχία διάφορους τρόπους αποταμίευσης.

Τραπεζικές Συνδιαλλαγές

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει μια εισαγωγή για τον τρόπο λειτουργίας των τραπεζών. Οι χρήστες υπηρεσιών εξοικειώνονται με:

- Το λεξιλόγιο που τους βοηθά να κατανοήσουν την ποικιλία των τραπεζικών υπηρεσιών.

Εξετάζουν επίσης

- Πρόσφατες επιλογές ηλεκτρονικής τραπεζικής, συμπεριλαμβανομένων χρεωστικών ή επιταγών.

Η τράπεζα είναι μια επιχείρηση η οποία:

- Δέχεται χρήματα από ανθρώπους που θέλουν να τα αποταμιεύσουν εκεί για λόγους ασφαλείας.
- Δίνει χρήματα σε μορφή δανείου που ο αποδέκτης πρέπει να ξεπληρώσει με τόκο σε βάθος χρόνου.
- Παρέχει άλλες υπηρεσίες όπως πληρωμή λογαριασμών.

Η τράπεζα χρησιμοποιεί τα χρήματα που αποταμιεύουν σε αυτή οι πελάτες της είτε για να τα δανείσει σε άλλους ή για να τα επενδύσει.

Κερδίζουν χρήματα χρεώνοντας τόκους στους ανθρώπους που δανείστηκαν τα χρήματα και καταβάλλουν τόκους στους πελάτες που κρατούν τα χρήματά τους στην τράπεζα.

Τραπεζικός λογαριασμός: Όταν κάποιος θέλει να αποταμιεύσει τα χρήματά του στην τράπεζα για να τα κρατήσει ασφαλή, η τράπεζα ανοίγει έναν τραπεζικό λογαριασμό στο όνομα του. Ο τραπεζικός λογαριασμός είναι ένας ασφαλής χώρος για τα χρήματα.

Άνοιγμα και διαχείριση τραπεζικού λογαριασμού: Για το άνοιγμα ενός τραπεζικού λογαριασμού, κάποιος πρέπει να συνάψει σύμβαση με την τράπεζα. Η τράπεζα

μπορεί να αρνηθεί να ανοίξει λογαριασμό για οποιονδήποτε δεν είναι σε θέση να κατανοήσει τους όρους της σύμβασης. Η χρήση του τραπεζικού λογαριασμού, απαιτεί ο χρήστης να μπορεί να διαβάσει και να θυμάται τους αριθμούς. Εάν κάποιος δυσκολεύεται να ανοίξει ή να χρησιμοποιήσει έναν τραπεζικό λογαριασμό, μπορεί να δεχθεί υποστήριξη από ένα άτομο που εμπιστεύεται και με τον οποίο μπορεί να μοιράζεται τον λογαριασμό, να έχουν δηλαδή κοινό λογαριασμό.

ATM: Αυτό είναι ένα ακρωνύμιο για την "αυτόματη ταμειακή μηχανή". Σχεδόν κάθε τράπεζα διαθέτει αυτόματες ταμειακές μηχανές (ATM) που επιτρέπουν στους ανθρώπους να ελέγχουν τον τραπεζικό λογαριασμό τους χρησιμοποιώντας μια κάρτα και τον κρυφό κωδικό πρόσβασης.

Σκοπός και στόχοι

Σκοπός αυτής της ενότητας είναι τα άτομα με νοητική αναπηρία να κατανοήσουν τι είναι η τράπεζα και να μάθουν πώς να χρησιμοποιούν το ATM και άλλες τραπεζικές υπηρεσίες όπως τραπεζικό λογαριασμό, χρήση πιστωτικών / χρεωστικών / προπληρωμένων καρτών, τραπεζικές συναλλαγές.

Πλάνο Δραστηριοτήτων

Εξηγήστε σε μια ευανάγνωστη μορφή τι είναι μια τράπεζα και πώς λειτουργεί.

Τράπεζα— Μια επιχείρηση που διατηρεί τα χρήματα ασφαλή για τους πελάτες της, δανείζει χρήματα σε δανειολήπτες και παρέχει άλλες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Ορίστε και συζητήστε τους τραπεζικούς όρους:

Λογαριασμός - Χρήματα που έχουν κατατεθεί σε τράπεζα για φύλαξη

Κοινός λογαριασμός - Ένας λογαριασμός ταμειευτηρίου που έχει δημιουργηθεί στα ονόματα περισσότερων του ενός ατόμων, π.χ. γονέα / παιδί.

Τόκος - Τα χρήματα που πληρώνει μια τράπεζα για τη χρήση των χρημάτων ενός ατόμου. Οι τόκοι αναφέρονται σε όρους ετήσιου ποσοστού επιτοκίου.

Ελάχιστη κατάθεση - Το ελάχιστο χρηματικό ποσό που χρειάζεται μια τράπεζα κατά το άνοιγμα λογαριασμού.

Ταμίας - Ένας υπάλληλος τράπεζας που εκτελεί τραπεζικές υπηρεσίες για το κοινό, όπως εξαργύρωση επιταγών και αποδοχή καταθέσεων.

ATM - Ακρωνύμιο για "αυτόματη ταμειακή μηχανή"

Χρεωστική κάρτα / κάρτα επιταγής - Μια τραπεζική κάρτα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών ηλεκτρονικά. Η κάρτα αντικαθιστά μετρητά ή επιταγές. Το ποσό της αγοράς μεταφέρεται αμέσως από τον λογαριασμό του πελάτη στον λογαριασμό του παραλήπτη. Σας επιτρέπει να κάνετε ανάληψη χρημάτων σε ATM και να κάνετε αγορές στο σημείο πώλησης χωρίς να γράψετε επιταγή. Απαιτεί συχνά από τον κάτοχο της κάρτας να εισαγάγει ένα PIN.

PIN (Προσωπικός αριθμός αναγνώρισης) - Ένας μυστικός αριθμός ή κωδικός που προστατεύει την ασφάλεια ενός λογαριασμού.

Εξηγήστε τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα της διατήρησης χρημάτων σε λογαριασμό ταμειυτηρίου. Χρησιμοποιήστε κοινωνικές ιστορίες για να επισημάνετε τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα.

Εξηγήστε τι είναι η χρεωστική κάρτα - Μια πλαστική κάρτα που είναι συνδεδεμένη με την πιστωτική ένωση ή τον τραπεζικό σας λογαριασμό. Όταν το χρησιμοποιείτε για να αγοράσετε κάτι σε ένα κατάστημα, τα χρήματα λαμβάνονται απευθείας από τον λογαριασμό σας. Οι χρεωστικές κάρτες μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την ανάληψη μετρητών. Οι χρεωστικές κάρτες λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο όπως η πληρωμή για κάτι με μετρητά.

Παρέχετε πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της χρήσης χρεωστικών καρτών. Χρησιμοποιήστε κοινωνικές ιστορίες.

Εξηγήστε τι είναι μια προπληρωμένη κάρτα - μια επαναφορτιζόμενη προπληρωμένη κάρτα που λειτουργεί περισσότερο σαν χρεωστική κάρτα. Επιλέγεται το ποσό ευρώ που θα τοποθετήσετε στην κάρτα και καθώς δαπανάτε,

οι αγορές σας αφαιρούνται από το συνολικό υπόλοιπο. Όταν το υπόλοιπο μειωθεί, μπορείτε να φορτώσετε ξανά με περισσότερα χρήματα. Οι προπληρωμένες κάρτες μπορούν να χρησιμοποιηθούν σχεδόν οπουδήποτε, είτε πρόκειται για αγορές στο σούπερ μάρκετ, για αγορά καφέ ή ακόμη και για διαδικτυακές αγορές.

Παρέχετε τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα από τη χρήση προπληρωμένων καρτών. Χρησιμοποιήστε κοινωνικές ιστορίες.

Εξηγήστε τι είναι μια πιστωτική κάρτα - Μια πλαστική κάρτα που εκδίδεται από μια τράπεζα που σας επιτρέπει να αγοράσετε αντικείμενα τώρα και να τα πληρώσετε αργότερα.

Παρέχετε τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα από τη χρήση πιστωτικών καρτών. Χρησιμοποιήστε κοινωνικές ιστορίες.

Εξηγήστε τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής:

Άμεση κατάθεση - τα κέρδη κατατίθενται αυτόματα σε τραπεζικούς λογαριασμούς.

Αυτόματες πληρωμές - ένα σύστημα αυτόματων πληρωμών όπου οι λογαριασμοί πληρώνονται μέσω άμεσης ανάληψης από τραπεζικό λογαριασμό.

Αυτόματη ταμειακή μηχανή (ATM) - επιτρέπει στους πελάτες να λαμβάνουν μετρητά και να πραγματοποιούν τραπεζικές συναλλαγές.

Συναλλαγές στο σημείο πώλησης - ATM / χρεωστικές κάρτες που γίνονται δεκτές σε καταστήματα ή εστιατόρια ως πληρωμή - σύνδεση με τη μονάδα δαπανών.

Παρουσιάστε σε μια ευανάγνωστη μορφή τη χρήση του ATM βήμα προς βήμα.

Πραγματική χρήση ενός ATM

Παρουσιάστε σε μια ευανάγνωστη μορφή τη χρήση των συναλλαγών στο σημείο πώλησης βήμα προς βήμα.

Χρησιμοποιήστε στην πραγματική ζωή τις συναλλαγές στο σημείο πώλησης.

Σε μια ευανάγνωστη μορφή, δώστε πληροφορίες στον χρήστη της υπηρεσίας σχετικά με τα βήματα που πρέπει να κάνει σε περίπτωση κλοπής καρτών (π.χ. καλέστε την τράπεζα, ακυρώστε την κάρτα, καλέστε την αστυνομία, ζητήστε υποστήριξη από τον υποστηρικτή

Δραστηριότητα παιχνιδιού ρόλου στην οποία ο χρήστης υπηρεσιών με τον υποστηρικτή θα παίξει κατάλληλα σενάρια με βάση τα παραδείγματα που παρέχονται στη δραστηριότητα 15.

Μια πραγματική δραστηριότητα στην οποία ο χρήστης της υπηρεσίας θα χρησιμοποιήσει το ATM για να ελέγξει τον τραπεζικό λογαριασμό συγκρίνοντας την κατάσταση λογαριασμού με το ημερολόγιο δαπανών, που δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της δραστηριότητας 2 στο κεφάλαιο δαπανών.

Διάρκεια: περίπου 12–14 συναντήσεις

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις

- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να γνωρίζει τι είναι μια τράπεζα
- Ο χρήστης της υπηρεσίας θα πρέπει να αναγνωρίσει ποιες είναι οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες που προσφέρουν οι τράπεζες.
- Ο χρήστης της υπηρεσίας θα πρέπει να γνωρίζει πώς να χρησιμοποιεί το ATM και το internet banking
- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να γνωρίζει τους πιθανούς κινδύνους.

Βασικές δεξιότητες

- Ο χρήστης της υπηρεσίας θα πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιήσει τραπεζικές υπηρεσίες
- Ο χρήστης της υπηρεσίας θα πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιήσει ATM και να κάνει συναλλαγές στα σημεία πώλησης.

Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι

Βασικές πληροφορίες για τον υποστηρικτή

Ως αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης, της κοινωνικής αλλαγής και της τεχνολογικής προόδου, ο κίνδυνος οικονομικής εκμετάλλευσης αυξάνεται. Ο καθένας μπορεί να πέσει θύμα οικονομικής εκμετάλλευσης, αλλά τα άτομα με νοητική αναπηρία διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο, καθώς ο αντίκτυπος της αναπηρίας επηρεάζει την ικανότητά τους να λαμβάνουν αποφάσεις και να κατανοούν τα προειδοποιητικά σημάδια ότι κάποιος τους εκμεταλλεύεται οικονομικά.

Οι ορισμοί του όρου «οικονομική εκμετάλλευση» ποικίλουν κατά τη διάρκεια των ετών. Ένας αυστηρά ορισμένος από το νόμο ορισμός, όπως αυτοί που θεσπίστηκαν στο νόμο περί περίθαλψης του 2014, στο Ηνωμένο Βασίλειο ορίζει την οικονομική εκμετάλλευση ως κλοπή, απάτη, εκμετάλλευση καθώς και εξαναγκασμό σε σχέση με τις οικονομικές υποθέσεις ή τις ρυθμίσεις ενός ενήλικα όπως διαθήκες, περιουσία, κληρονομιά ή οικονομικές συναλλαγές. Περιλαμβάνει επίσης κάκη χρήση ή κατάχρηση ακινήτων, περιουσιακών στοιχείων ή παροχών.

Οι ορισμοί που βασίζονται σε ηθικά και εννοιολογικά κριτήρια καθορίζουν την οικονομική κακοποίηση ως παράνομη ή ακατάλληλη χρήση των οικονομικών ή των περιουσιακών στοιχείων ενός ατόμου από άλλο πρόσωπο με το οποίο έχουν σχέση που συνεπάγεται εμπιστοσύνη (Setterlund et al 2007).

Η εκπαίδευση του ωφελούμενου με νοητική αναπηρία σε θέματα που σχετίζονται με τα δικαιώματά τους μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για τον υποστηρικτή λόγω της μάλλον αφηρημένης μορφής που έχουν τα θέματα αυτά. Για το λόγο αυτό, πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στον ωφελούμενο προκειμένου να αναπτύξουν ικανότητες αναγνώρισης και υπεράσπισης των οικονομικών τους δικαιωμάτων είτε εκπροσωπώντας τον εαυτό τους ή ζητώντας βοήθεια από ένα δίκτυο υποστηρικτών.

Η οικονομική εκμετάλλευση είναι ένα πολύπλοκο θέμα, που μπορεί να εμφανιστεί σε οικιακούς χώρους όπως το σπίτι του ατόμου ή σε συναφές οικογενειακό

περιβάλλον (συγγενείς ή φίλους), στις εγκαταστάσεις φροντίδας (νοσοκομεία, στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης, σπίτια φροντίδας), στο δημόσιο τομέα (καταστήματα, τράπεζες, γραφεία).

Η κοινωνία συχνά ασχολείται με αυτό μέσα σε ένα νομικό πλαίσιο αναπτύσσοντας μια δομή πολιτικής διασφάλισης με προληπτική δράση, αλλά η αποτελεσματικότητα τέτοιων δράσεων ποικίλλει σημαντικά και η οικονομική εκμετάλλευση των ατόμων με μαθησιακές δυσκολίες εξακολουθεί να συμβαίνει συχνά.

Μετά από μια ανασκόπηση της βιβλιογραφίας, η επικοινωνία, η φυσική κινητικότητα ή και οι συναισθηματικοί περιορισμοί, αυξάνουν τις πιθανότητες για τους ανθρώπους με νοητική αναπηρία να πέσουν θύματα οικονομικής εκμετάλλευσης. Η περιορισμένη εμπειρία ζωής ή η κατανόηση των δικαιωμάτων με την έλλειψη δικτύων υποστήριξης, οικογένειας ή ομάδας υπεράσπισης, αυξάνουν τον κίνδυνο εκμετάλλευσης. Η υπερβολική συμμόρφωση ή η πλήρης εξάρτηση από τους υποστηρικτές μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική εκμετάλλευση.⁹

Επίσης, τα διαχωρισμένα περιβάλλοντα υπηρεσιών που ενδέχεται να μην διαθέτουν γνώση, εμπειρία και καταρτισμένο προσωπικό, ή υπάρχει ασυμβατότητα μεταξύ χρηστών της υπηρεσίας και υποστηρικτών ή και άλλων χρηστών της υπηρεσίας μπορούν να αποδειχθούν τόσο επικίνδυνα όσο και οι άλλοι παράγοντες.

Είναι απαραίτητο ο υποστηρικτής να οπλισθεί με δεξιότητες και αυτεπεποίθηση όταν αντιμετωπίζει καταστάσεις οικονομικής εκμετάλλευσης. Η πρώτη σημαντική δεξιότητα είναι να είναι σε θέση να αναγνωρίσει τα σημάδια οικονομικής εκμετάλλευσης ειδικά όταν η υπόθεση αφορά ανθρώπους που είναι αρκετά ευάλωτοι.

Τα σημάδια οικονομικής εκμετάλλευσης μπορεί να περιλαμβάνουν αγνοούμενα προσωπικά αντικείμενα. Κάποιος παρατηρεί μια ανεξήγητη έλλειψη χρημάτων και αδυναμία να διατηρήσει έναν κανονικό τρόπο ζωής. Ξαφνικά προβλήματα

εμφανίζονται γύρω από σχετικούς λογαριασμούς πληρωμής, τρόφιμα ή άλλες ανάγκες. Τα επίπεδα των καταθέσεων στον τραπεζικό λογαριασμό μειώνονται ξαφνικά και οι σημαντικές αποσύρσεις από τραπεζικούς λογαριασμούς πραγματοποιούνται χωρίς προφανή λόγο. Επίσης, τα δάνεια ή οι πιστώσεις εξαργυρώνονται από ένα άτομο σε περιστάσεις που προκαλούν ανησυχία.

Επίσης, ανησυχία προκαλεί η υπεκφεύγουσα συμπεριφορά από κάποιον που διαχειρίζεται τα οικονομικά του ωφελούμενου, το ασυνήθιστο ενδιαφέρον για τις οικονομικές υποθέσεις του ατόμου και οι ξαφνικές και ύποπτες αλλαγές στις διαθήκες ή σε άλλα έγγραφα.

Επιπλέον, η έλλειψη ανέσεων που άνθρωπος με αναπηρία θα έπρεπε να μπορεί να αντέξει οικονομικά, εγείρει επίσης υποψίες καθώς οι ανάγκες και οι επιθυμίες του ατόμου δεν πληρούνται ακόμα και αν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα.

Όλα τα παραπάνω είναι μερικοί δείκτες οικονομικής εκμετάλλευσης που οι επαγγελματίες πρέπει να έχουν στο μυαλό τους.

Στην διεθνή βιβλιογραφία έχουν προταθεί διάφορες προληπτικές πρακτικές.

Όσον αφορά τα άτομα με νοητική αναπηρία, οι προσεγγίσεις με επίκεντρο τον άνθρωπο συγκαταλέγονται στις βασικές στρατηγικές πρόληψης. Αυτές μεγιστοποιούν την ικανότητα του ατόμου να ασκεί έλεγχο, να επιλέγει και να ελαχιστοποιεί τους κινδύνους εκμετάλλευσης.

Επίσης, έχει μεγάλη σημασία η ενίσχυση των οικονομικών γνώσεων καθώς και η ικανότητα προστασίας και κατάρτισης σχετικά με τα δικαιώματά τους.

Η προσαρμοστικότητα και προσβασιμότητα για όλα τα παραπάνω είναι απαραίτητη.

Ανάπτυξη και / ή διατήρηση οικογένειας, φίλων και κοινωνικών δικτύων για το άτομο ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο. Η ελαχιστοποίηση του κινδύνου οικονομικής εκμετάλλευσης δεν είναι εργασία που περιορίζεται σε ένα άτομο. Αφορά τον χρήστη υπηρεσιών, τον υποστηρικτή, την οικογένεια και τους φίλους και τις υπηρεσίες της υπεύθυνης αρχής διαχείρισης τέτοιων θεμάτων. Μεταξύ όλων

αυτών των εμπλεκόμενων ατόμων πρέπει να δημιουργηθεί μια σχέση συνεργασίας.

Όσον αφορά τους φροντιστές και τις υπηρεσίες, αφενός, είναι πολύ χρήσιμες οι προσβάσιμες πληροφορίες για το προσωπικό σχετικά με την κατάχρηση και τα ανθρώπινα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες. Η διευκόλυνση των θετικών αξιών και των στάσεων στο εσωτερικό της υπηρεσίας και η δημιουργία κώδικα πρακτικής προσωπικού συμβάλλουν σημαντικά στη μείωση του κινδύνου.

Ο υποστηρικτής θα πρέπει να ενημερώσει τον χρήστη της υπηρεσίας ότι ως υποστηρικτής, είναι υπεύθυνος να αναφέρει την περίπτωση οικονομικής εκμετάλλευσης, εάν υπάρχει τέτοια υποψία.

Για το λόγο αυτό, απαιτούνται πολιτικές και διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και ανάδρασης για την οικονομική εκμετάλλευση. Ο υποστηρικτής πρέπει να μάθει τη διαδικασία καταγγελίας σε περίπτωση οικονομικής εκμετάλλευσης που ακολουθείται στην αντίστοιχη χώρα, προκειμένου να υποστηρίξει τον χρήστη της υπηρεσίας εάν πέσει θύμα οικονομικής απάτης.

Αν κάποιος δεν είναι σε θέση να διαχειριστεί τις δικές του υποθέσεις, μπορεί να έχει έναν διορισμένο ή έναν πληρεξούσιο για να κάνει την αναφορά.

Σκοπός και στόχοι

Αυτή η ενότητα αποσκοπεί να αποσαφηνίσει τι είναι η οικονομική εκμετάλλευση, πώς μπορεί να εντοπιστεί, να αποφευχθεί και να επιλυθεί.

Πλάνο Δραστηριοτήτων

Εξηγήστε σε μια ευανάγνωστη μορφή τι είναι η οικονομική εκμετάλλευση.

Σενάρια που περιγράφουν καταστάσεις οικονομικής εκμετάλλευσης.

Σε μορφή εύκολης ανάγνωσης δώστε συμβουλές ασφάλειας στον χρήστη της υπηρεσίας. Ο οδηγός της Ann Craft παρέχει συμβουλές για την ελαχιστοποίηση των κινδύνων, να μην δίνεται ο κωδικός της τραπεζικής κάρτας σε τρίτους, να μην γίνεται κοινή χρήση της κάρτας, να μην πετούνται χαρτιά με προσωπικά στοιχεία

σε μέρη που έχουν πρόσβαση τρίτοι, να υπάρχει απόσταση ασφαλείας από άλλους ανθρώπους κατά την διάρκεια χρήσης του ATM. Ενημερώστε τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με τα δικαιώματά τους στην οικονομική διαχείριση, χρησιμοποιώντας εύκολα προσβάσιμες παρουσιάσεις που στηρίζονται στην σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα των ανθρώπων με αναπηρία.

Ενημερώστε τους χρήστες των υπηρεσιών σχετικά με τα δικαιώματά τους στην οικονομική διαχείριση χρησιμοποιώντας παρουσιάσεις με πληροφορίες σε μορφή «ανάγνωση για όλους» με βάση τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στη χώρα όπου ζει ο χρήστης υπηρεσιών.

Παρέχετε πληροφορίες σχετικά με το τι μπορεί να κάνει ο χρήστης της υπηρεσίας σε περίπτωση που υποστεί οικονομική εκμετάλλευση. Πώς και σε ποιον να παραπονεθεί. Αυτές οι πληροφορίες ενδέχεται να αλλάξουν με βάση τη νομοθεσία της χώρας.

Γνώσεις και δεξιότητες του χρήστη υπηρεσίας

Βασικές Γνώσεις

- Ο χρήστης υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τι σημαίνει οικονομική εκμετάλλευση.
- Οι χρήστες των υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τους παράγοντες κινδύνου της οικονομικής εκμετάλλευσης.
- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να γνωρίζει να αναγνωρίζει τα σημάδια της οικονομικής εκμετάλλευσης.
- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να γνωρίζει τι πρέπει να κάνει σε περίπτωση που υποστεί οικονομική εκμετάλλευση.
- Ο χρήστης υπηρεσιών πρέπει να γνωρίζει τα δικαιώματά του κατά της οικονομικής εκμετάλλευσης.
- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να γνωρίζει πού να αναζητήσει υποστήριξη σε περίπτωση που υποστεί οικονομική εκμετάλλευση.

Βασικές δεξιότητες

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να είναι σε θέση να αναγνωρίζει και να αποφεύγει καταστάσεις που κρύβουν κινδύνους οικονομικής εκμετάλλευσης.
- Ο χρήστης υπηρεσιών πρέπει να είναι σε θέση να εκπροσωπεί τα δικαιώματά του και να προστατεύεται από οικονομικές εκμετάλλευσης.
- Ο χρήστης της υπηρεσίας πρέπει να μπορεί να επικοινωνήσει με κάποιον για να ζητήσει υποστήριξη για καταστάσεις οικονομικής εκμετάλλευσης.

Σενάρια Χρήσης

Σε αυτό το κεφάλαιο παρέχουμε ορισμένα σενάρια χρήσης του εγχειριδίου. Το εγχειρίδιο είναι δομημένο με διάφορες δραστηριότητες που ο υποστηρικτής μπορεί να εφαρμόσει σε συνεργασία με τον χρήστη της υπηρεσίας για την ανάπτυξη διάφορων οικονομικών δεξιοτήτων όπως η ανάπτυξη ενός ατομικού προϋπολογισμού, οι δαπάνες, η εξοικονόμηση, οι τραπεζικές συναλλαγές και ο χρηματοοικονομικός κίνδυνος. Ωστόσο, ο υποστηρικτής μπορεί να χρειαστεί να υποστηρίξει τον χρήστη της υπηρεσίας να λάβει συγκεκριμένες οικονομικές αποφάσεις για τις οποίες απαιτείται συνδυασμός διαφορετικών δεξιοτήτων. Τα παρακάτω παραδείγματα βασίζονται σε σενάρια λήψης αποφάσεων στους συγκεκριμένους τομείς.

Σενάριο 1

Η Μαρία είναι ένας ενήλικας 27 ετών με σύνδρομο Down και εξακολουθεί να μένει με τους γονείς της που πάντα διαχειρίζονταν τα χρήματά της. Οι γονείς της δίνουν μια αμοιβή για τις δαπάνες του μήνα, αλλά η Μαρία, κατά την πρώτη εβδομάδα, έχει ήδη δαπανήσει όλα τα χρήματά της και ζητά χρήματα από τους φίλους της. Ο υποστηρικτής για να βοηθήσει τη Μαρία να μάθει πώς να διαχειρίζεται καλύτερα τα χρήματά της, πρέπει αρχικά αξιολογήσει το επίπεδο δεξιοτήτων της στη δημοσιονομική διαχείριση και με βάση αυτό ο υποστηρικτής χτίζει ένα πρόγραμμα με δραστηριότητες από την ενότητα δαπανών και τη λειτουργία του προϋπολογισμού.

Αυτό το πρόγραμμα αποτελείται από αρκετά θεωρητικά και πρακτικά βήματα. Πρώτον, ο υποστηρικτής ζητά από τη Μαρία να φέρει όλους τους λογαριασμούς των δαπανών της για να δει τις δαπάνες της κάθε μήνα και με βάση αυτό δημιουργεί ένα ημερολόγιο δαπανών (Δραστηριότητα 2 / κεφάλαιο Δαπάνες). Στη συνέχεια, ο υποστηρικτής εξηγεί στη Μαρία τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών, γιατί αυτό θα είναι απαραίτητο για την καλύτερη κατανόηση και δημιουργία προτεραιοτήτων της προσωπικής και καθημερινής ζωής της (Δραστηριότητα 3 / κεφάλαιο Δαπάνες). Με βάση το ημερολόγιο δαπανών, ο υποστηρικτής μαζί με τον ωφελούμενο χωρίζει τις ανάγκες από τις επιθυμίες

(Δραστηριότητα 4 / Κεφάλαιο Δαπάνες), καταρτίζοντας δύο καταλόγους, ένα για τα έσοδά της και ένα για τα έξοδά της για να συγκρίνει τα ποσά. Μετά τη διαπίστωση του ελλείμματος / υπερβολικών εξόδων, ο υποστηρικτής κάνει μια συζήτηση με τη Μαρία για αυτό και για τους πιθανούς λόγους που δημιουργούνται, για τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να μειωθεί και για τους τρόπους αντιμετώπισής αυτής της συμπεριφοράς (Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Προϋπολογισμός).

Μετά από αυτή την ανάλυση, ο υποστηρικτής δίνει στη Μαρία διαφορετικές επιλογές για να ξοδέψει τα χρήματα της και κατόπιν της ζητά να βρει τις οικονομικότερες επιλογές που την καλύπτουν (Δραστηριότητα 5 / κεφάλαιο Δαπάνες). Ο υποστηρικτής κάνει το ίδιο με ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό δαπάνης και της ζητά να κάνει τη σωστή επιλογή (Δραστηριότητα 6 / κεφάλαιο Δαπάνες). Ο υποστηρικτής εξηγεί στη Μαρία ποιος είναι ο προϋπολογισμός, το εισόδημα, τα έξοδα, η υπερβολική δαπάνη και το πλεόνασμα σε μια μορφή εύκολης ανάγνωσης και την ενημερώνει ότι για να μάθει πώς να διαχειρίζεται καλύτερα τα χρήματά της, χρειάζεται πραγματικά να μάθει πώς να αναγνωρίζει το εισόδημά της, τα έξοδα και τον προϋπολογισμό της προκειμένου να αποφευχθεί η μελλοντική έλλειψη / υπερβολική κατανάλωση. (Δραστηριότητα 1 / Κεφάλαιο Προϋπολογισμού).

Επιπλέον, για την πρακτική, ο υποστηρικτής δίνει λίστες πλεονάσματος, ελλείμματος και ισολογισμούς και ζητά από την Μαρία να βρει τις διαφορές και να αναγνωρίσει σε ποια κατηγορία ανήκει ο καθένας (Δραστηριότητα 5, 6, 7 / κεφάλαιο Προϋπολογισμός). Μετά από αυτό, ο υποστηρικτής μαζί με την Μαρία φτιάχνει τον επόμενο μηνιαίο προϋπολογισμό της σύμφωνα με τη Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Προϋπολογισμός και τη Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Δαπάνες και βλέπει αν η Μαρία θα καταφέρει να τον εφαρμόσει. Αυτό είναι ένα πολύ σημαντικό βήμα για το συγκεκριμένο σενάριο. Από τη μία πλευρά, η Μαρία πρέπει να εφαρμόσει όλες τις γνώσεις της και να μετατρέψει τη θεωρία σε πράξη. Από την άλλη πλευρά, ο υποστηρικτής θα είναι σε θέση να παρατηρήσει εάν η Μαρία είναι αρκετά έτοιμη για να διαχειριστεί το κόστος των αναγκών και

επιθυμιών της και να προσαρμόσει τις μεθόδους διαχείρισης για να της ταιριάζουν καλύτερα. Σε περίπτωση που η Μαρία αντιμετωπίζει δυσκολίες, ο Υποστηρικτής μπορεί να συζητήσει μαζί της την δυνατότητα να λαμβάνει το μηνιαίο εισόδημα της σε 4 εβδομαδιαίες δόσεις και στη συνέχεια να ακολουθεί το πρόγραμμα προϋπολογισμού ανά εβδομάδα

Σενάριο 2

Ο Marc είναι ένας νεαρός ενήλικας με ήπια νοητική αναπηρία που εργάζεται και ζει μόνος του στο σπίτι του. Ήταν έτοιμος να αγοράσει ένα PlayStation όταν το πλυντήριο του χάλασε. Ο Marc δυσκολεύεται να θέσει προτεραιότητες και να αποφασίσει πώς θα προγραμματίσει τις δαπάνες για περιπτώσεις όπως αυτή. Για να βοηθήσει τον Marc να μάθει πώς να προγραμματίζει τις δαπάνες του και να θέτει προτεραιότητες, ο υποστηρικτής αρχικά εξετάζει μαζί του τον μηνιαίο προϋπολογισμό του χρησιμοποιώντας δραστηριότητες από την ενότητα του προϋπολογισμού και στη συνέχεια προχωρώντας με δραστηριότητες από την ενότητα δαπανών.

Αρχικά, ο υποστηρικτής πρέπει να συγκεντρώσει όλες τις κατάλληλες πληροφορίες και στη συνέχεια να κάνει δύο λίστες, μία για το εισόδημα και μία για τις δαπάνες. Χρησιμοποιώντας αυτές τις λίστες, ο υποστηρικτής και ο χρήστης υπηρεσιών θα συγκρίνουν το εισόδημα με τα έξοδα (Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Προϋπολογισμός). Αφού εξηγήσει τη διαφορά μεταξύ αναγκών και επιθυμιών σε μια ευανάγνωστη μορφή, ένα κρίσιμο βήμα για την καλύτερη κατανόηση και ιεράρχηση της καθημερινότητας του Marc (Δραστηριότητα 3 / κεφάλαιο Δαπάνες), ο υποστηρικτής δίνει έναν πίνακα με διάφορες κατηγορίες δαπανών ζητά από τον υποστηριζόμενο να φτιάξει την δική του λίστα με τις ανάγκες και τις επιθυμίες (Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Δαπάνες). Επιπλέον, ζητά από τον Marc να βάλει τις δικές του δαπάνες (πλυντήριο ρούχων και PlayStation) στις δύο λίστες αναγκών και επιθυμιών και στη συνέχεια συζητούν την σημασία των προτεραιοτήτων. Σε αυτή την περίπτωση είναι σημαντικό να γίνει κατανοητό ότι το πλυντήριο έχει προτεραιότητα έναντι του PlayStation.

Μετά από αυτήν την ανάλυση, ο υποστηρικτής συζητά πιθανές λύσεις και δίνει διαφορετικές επιλογές δαπανών, έτσι ώστε ο Marc να επιλέξει την δαπάνη που κοστίζει λιγότερο. Ο Marc πρέπει να επιλέξει μεταξύ της επισκευής του πλυντηρίου ρούχων -αν κάτι τέτοιο είναι επιπλέον- ή της αγοράς καινούργιου πλυντηρίου από ένα κατάστημα αποθεμάτων ή από κάποιο κατάστημα με εκπτώσεις ή σε πολυκατάστημα (Δραστηριότητα 5 / κεφάλαιο Δαπάνες). Στη συνέχεια, ο υποστηρικτής παρουσιάζει διαφορετικούς τρόπους που κάποιος μπορεί να ξοδέψει χρήματα (μετρητά, χρεωστική κάρτα, πιστωτική κάρτα, προπληρωμένη κάρτα) σε μια εύκολη στην ανάγνωση μορφή και να ελέγξει αν ο Marc είναι κάτοχος οποιουδήποτε είδους αυτών των καρτών και αν ξέρει πώς να το χρησιμοποιήσει (Δραστηριότητα 7 / κεφάλαιο δαπανών).

Σε περίπτωση που ο Marc είναι κάτοχος οποιουδήποτε είδους καρτών, αλλά δεν ξέρει πώς να το χρησιμοποιήσει, ο υποστηρικτής - ανάλογα με τον τύπο της κάρτας - δίνει περισσότερες πληροφορίες. Ορίζει την πίστωση ως χρήμα που μπορείτε να δανειστεί κάποιος με την υπόσχεση να τα επιστρέψει αργότερα. Εάν πληρώνετε με μετρητά, πληρώνετε αμέσως, αλλά εάν χρησιμοποιείτε πίστωση, συμφωνείτε να πληρώσετε στο μέλλον (Δραστηριότητα 10 / κεφάλαιο Δαπάνες). Ο υποστηρικτής εξηγεί στον Marc ότι μπορεί να έχουν υπάρξει στιγμές στη ζωή του που έχει πληρώσει με πίστωση, ακόμα και αν δεν έχει στην κατοχή του πιστωτική κάρτα (π.χ. δανεισμός χρημάτων από ένα φίλο). Η πίστωση μπορεί να είναι με τη μορφή πιστωτικών καρτών, δανεισμού από φίλους ή συγγενείς, πιστώσεων αποθεμάτων, δόσεων, δανείων αυτοκινήτων ή στεγαστικών δανείων (Δραστηριότητα 11 / κεφάλαιο Δαπάνες). Εξάλλου, και οι δύο συζητούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της χρήσης της πίστωσης (Δραστηριότητα 12 / κεφάλαιο Δαπάνες).

Ο ρόλος που διαδραματίζει στις μεθόδους αυτές είναι απαραίτητος για την καλύτερη κατανόηση των προαναφερόμενων διαδικασιών. Τα παιχνίδια ρόλων μεταξύ του υποστηρικτή και του χρήστη υπηρεσιών είναι πολύ σημαντικά σε αυτό το θέμα για να γίνει κατανοητή η πληροφορία και καλό θα ήταν η συγκεκριμένη πρακτική να εφαρμοστεί καθόλη την διάρκεια των συναντήσεων υποστήριξης.

Τέλος, ο υποστηρικτής συνδέει την έννοια της πίστωσης με την έννοια του χρέους, ορίζοντας το χρέος ως χρήμα που κάποιος δανείζεται και πρέπει να επιστρέψει (Δραστηριότητα 13 / κεφάλαιο Δαπάνες). Το τελευταίο βήμα αποτελεί και εισαγωγή στην έννοια της αποταμίευσης (Δραστηριότητα 1 / κεφάλαιο Αποταμίευση) καθώς η συζήτηση με τον Marc για τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τις παραπάνω τεχνικές για να σχεδιάσει καλύτερα τις δαπάνες του, μπορεί να είναι η αρχή για την δημιουργία ενός προϋπολογισμού που έχει πλάνο την εξοικονόμηση χρημάτων.

Σενάριο 3

Ο Jim είναι ένας ενήλικας ηλικίας 30 ετών με σύνδρομο Down που εργάζεται με μερική απασχόληση σε ένα σούπερμάρκετ και κερδίζει 300 € το μήνα από τη δουλειά του. Ο Jim ζει με τους γονείς του και συνεισφέρει 50 € το μήνα στον οικογενειακό προϋπολογισμό. Χρησιμοποιεί το υπόλοιπο μισθό του για να καλύψει τα προσωπικά του έξοδα. Ο Jim θα ήθελε να κάνει ένα ταξίδι κατά τη διάρκεια των Χριστουγεννιάτικων διακοπών του, αλλά δεν έχει πλεόνασμα στον μηνιαίο προϋπολογισμό του για να εξοικονομήσει χρήματα από εκεί. Για να βοηθήσει τον Jim να επιτύχει την επιθυμία του, αλλά και να μάθει πώς να εξοικονομεί χρήματα για να αντιμετωπίσει παρόμοιες καταστάσεις, ο υποστηρικτής χρησιμοποιεί ένα συνδυασμό δραστηριοτήτων από τις ενότητες της αποταμίευσης και δαπάνης.

Πρώτον, ο υποστηρικτής πρέπει να καθορίσει σε μια ευανάγνωστη μορφή τι σημαίνει αποταμίευση χρησιμοποιώντας κοινωνικές ιστορίες για να τονίσει τη σημασία της εξοικονόμησης στην καθημερινή ζωή (Δραστηριότητα 1 / κεφάλαιο Εξοικονόμηση). Είναι πραγματικά σημαντικό για τον Jim να καταλάβει ότι με την εξοικονόμηση χρημάτων, θα είναι πολύ πιο εύκολο για αυτόν να εκπληρώσει με επιθυμίες όπως το ταξίδι που θέλει να κάνει. Ο υποστηρικτής δίνει διαφημιστικά φυλλάδια (σούπερ μάρκετ, ρούχα κλπ.) και ζητά από τον Jim να αναγνωρίσει τα προϊόντα που προσφέρονται. Ο κύριος στόχος είναι να βρει τρόπους εξοικονόμησης χρημάτων (Δραστηριότητα 3 / κεφάλαιο Αποθήκευση).

Έχοντας ολοκληρώσει το εισαγωγικό βήμα, ο υποστηρικτής με τον Jim συζητούν για το ταξίδι που ο υποστηριζόμενος θέλει να κάνει. Ο υποστηρικτής δίνει διαφορετικές επιλογές για τη συγκεκριμένη περίπτωση και τον καλεί να επιλέξει ποιο κοστίζει λιγότερο. Παρέχει στον Jim επιλογές δαπανών, όπως η συμμετοχή σε κάποια ομάδα που διοργανώνει εκδρομές μεταξύ άλλων δραστηριοτήτων, συμμετοχή στο πρόγραμμα διακοπών του εθνικού γραφείου απασχόλησης, μελέτη φυλλαδίων από ταξιδιωτικά γραφεία και άλλα (Δραστηριότητα 5 / κεφάλαιο Δαπάνες).

Μετά από αυτή την ανάλυση, ο υποστηρικτής ζητάει από τον Jim να κάνει μια εβδομαδιαία λίστα αναγκών και επιθυμιών. Τώρα, ο Jim πρέπει να αφαιρέσει στοιχεία από τη λίστα επιθυμιών και να προσθέσει το ποσό που τα στοιχεία αυτά κοστίζουν σε ένα κουμπαρά ή σε ένα λογαριασμό. Στο τέλος του μήνα, ο Jim πρέπει να αξιολογήσει την εξοικονόμηση που έχει κάνει και να δει πόσα χρήματα κέρδισε (Δραστηριότητα 1 / κεφάλαιο Αποταμίευση).

Στη συνέχεια, τόσο ο υποστηρικτής όσο και ο Jim συζητούν και προσπαθούν να μάθουν ποια επιλογή δαπανών για το ταξίδι Jim θα επιλέξει και γιατί. Αφού έχει πάρει την απόφασή του, ο υποστηρικτής ζητάει από τον Jim να κάνει ένα σχέδιο αποταμίευσης, ώστε να μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα τον μισθό του. Πρέπει να καταλάβει και να προγραμματίσει τα έξοδα του για να εξοικονομήσει το απαραίτητο ποσό κάθε μήνα μέχρι το ταξίδι των Χριστουγέννων.

Σενάριο 4

Η Lora είναι ένας ενήλικας 29 ετών με ήπια νοητική αναπηρία που άρχισε να εργάζεται πριν από λίγες εβδομάδες και επιθυμεί να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό για να καταθέσει το μισθό της. Θα ήθελε επίσης να αποκτήσει μια χρεωστική κάρτα για κάνει ανάληψη μετρητών από ένα ATM και να είναι σε θέση να πληρώσει για τα αγαθά και τις υπηρεσίες που χρειάζεται χωρίς μετρητά. Για να βοηθήσουμε τη Lora να ανοίξει έναν τραπεζικό λογαριασμό και να πάρει μια χρεωστική κάρτα, θέτουμε ένα πρόγραμμα υποστήριξης χρησιμοποιώντας δραστηριότητες από την ενότητα Τράπεζες.

Αρχικά, ο υποστηρικτής πρέπει να εξηγήσει με ευανάγνωστη μορφή τι είναι μια τράπεζα και πώς λειτουργεί (Δραστηριότητα 1 / κεφάλαιο Τράπεζες). Στη συνέχεια, ο υποστηρικτής ορίζει και συζητά για τους τραπεζικούς όρους (Δραστηριότητα 2 / κεφάλαιο Τράπεζες) και εξηγεί τα πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα της διατήρησης χρημάτων σε λογαριασμό αποταμίευσης χρησιμοποιώντας κοινωνικές ιστορίες.

Στη συνέχεια, ο υποστηρικτής εξηγεί τι είναι μια χρεωστική κάρτα (Δραστηριότητα 4 / κεφάλαιο Τράπεζες) παρέχοντας πλεονεκτήματα / μειονεκτήματα και διαφορετικά παραδείγματα χρήσης χρεωστικών καρτών. Χρησιμοποιεί και πάλι κοινωνικές ιστορίες για την καλύτερη κατανόηση ολόκληρου του θέματος (Δραστηριότητα 5 / κεφάλαιο Τράπεζες). Αυτά τα βήματα θα δώσουν στη Lora όλες τις θεωρητικές γνώσεις που χρειάζεται για να πετύχει το στόχο της.

Επιπλέον, είναι σημαντικό ο υποστηρικτής να μιλήσει με τη Lora σχετικά με τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής (Δραστηριότητα 10 / κεφάλαιο Τράπεζες) και να της παρουσιάσει σε μια ευανάγνωστη μορφή της χρήσης του ATM βήμα προς βήμα (Δραστηριότητα 11 / κεφάλαιο Τράπεζες). Τώρα, η Lora θα έχει όλες τις γνώσεις που πρέπει να εφαρμόσει για να διαχειριστεί καλύτερα τα χρήματά της και να καταθέσει το μισθό της.

Μετά τα προαναφερθέντα θεωρητικά βήματα, ο υποστηρικτής θα χρησιμοποιήσει μαζί με τη Lora ένα ATM και τώρα η Lora θα κατανοήσει πλήρως τη χρήση του (Activity 12 / chapter Τράπεζες). Επίσης, η υποστηρικτής θα παρουσιάσει σε μια ευανάγνωστη μορφή τη χρήση των συναλλαγών στα σημεία πώλησης βήμα προς βήμα (Δραστηριότητα 13 / κεφάλαιο Τράπεζες) και, in vivo, και οι δύο θα χρησιμοποιήσουν κάποιο σημείο πώλησης για να κάνουν μια συναλλαγή (Δραστηριότητα 14 / Κεφάλαιο Τράπεζες).

Στο τέλος αυτής της διαδικασίας, η Lora θα γνωρίζει πώς να σώσει το ποσό του μισθού που θέλει και κυρίως να πληρώσει για αγαθά και υπηρεσίες χωρίς να έχει μετρητά.

Σενάριο 5

Η Μαρία είναι μια γυναίκα 27 ετών με ήπια νοητική αναπηρία και εξακολουθεί να ζει με την οικογένειά της. Ένα πρόσωπο με το οποίο είναι εξοικειωμένη χρησιμοποίησε τη χρεωστική της κάρτα (χωρίς τη συγκατάθεσή της).

Η Μαρία έχει μερική δικαιοπρακτική ικανότητα και λαμβάνει οικονομική βοήθεια από τη μητέρα της. Παρ'όλα αυτά, έχει τραπεζικό λογαριασμό και θέλει κάποιον βαθμό αυτονομίας στη διαχείριση των οικονομικών της.

Ο υποστηρικτής θα πρέπει να εξηγήσει στη Μαρία τι σημαίνει "μερική δικαιοπρακτική ικανότητα" και να πει ότι η υποστήριξη που θα λάβει θα στοχεύει στη μεγιστοποίηση της αυτονομίας της στην οικονομική διαχείριση καθώς και στην προστασία της από την οικονομική εκμετάλλευση.

Η υποστηρικτής εξηγεί ότι το πρόσωπο που επέλεξε να είναι ο νόμιμος εκπρόσωπός της και ο οποίος την βοηθά με οικονομικές αποφάσεις πρέπει να την υποστηρίζει όταν αντιμετωπίζει καταστάσεις όπως αυτή της χρήσης της χρεωστικής κάρτας χωρίς τη συγκατάθεσή της. (Δραστηριότητα 5 / κεφάλαιο Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι)

Ο υποστηρικτής τονίζει τη σημασία της καταγγελίας τέτοιων ενεργειών και τη διαβεβαιώνει ότι θα υποστηριχθεί για να προστατευθεί και να επιλύσει την παρούσα κατάσταση. Ο υποστηρικτής θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιήσει έναν εύκολο για ανάγνωση οδηγό στον οποίο εξηγείται τι είναι η οικονομική εκμετάλλευση και ποιες μορφές μπορεί να πάρει. Χρησιμοποιώντας αυτόν τον οδηγό, ο υποστηρικτής βοηθά τη Μαρία να αναγνωρίσει μόνη της την περίπτωση της. Δυστυχώς, η οικονομική εκμετάλλευση μπορεί επίσης να προέρχεται από τους ανθρώπους που γνωρίζουμε, ακόμη και από φίλους. Για το λόγο αυτό, είναι πολύ σημαντικό για τον υποστηρικτή να καταλάβει πόσο δύσκολο μπορεί να είναι για τον χρήστη της υπηρεσίας να δεχτεί ότι έχει πέσει θύμα οικονομικής εκμετάλλευσης. (Δραστηριότητα 1 / κεφάλαιο Χρηματοοικονομικοί Κίνδυνοι).

Ο υποστηρικτής χρησιμοποιεί πάλι έναν εύκολο για ανάγνωση οδηγό με τον οποίο θα συμβουλευτεί τη Μαρία για τα βήματα που θα μπορούσε να πάρει σε

αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση οικονομικής εκμετάλλευσης. Η Μαρία πρέπει να καλέσει την τράπεζα και να ζητήσει να ακυρώσει τον τραπεζικό της λογαριασμό καθώς και να ενημερώσει την αστυνομία. (Δραστηριότητα 15 / κεφάλαιο Τράπεζες).

Προκειμένου η Μαρία να μην πέσει και πάλι θύμα οικονομικής εκμετάλλευσης, ο υποστηρικτής θα πρέπει να την συμβουλεύσει σχετικά με απλές μεθόδους πρόληψης που θα μπορούσε να ακολουθήσει. (Δραστηριότητα 15 / κεφάλαιο Τράπεζες). Η υποστηρικτής θα πρέπει να εξηγήσει πώς θα μπορούσε να ελέγξει τον τραπεζικό της λογαριασμό χρησιμοποιώντας το ATM και πώς δεν πρέπει να δώσει την κάρτα της στους ανθρώπους, ακόμα και όταν τις γνωρίζει και τους εμπιστεύονται. (Δραστηριότητα 17, Τράπεζες). Ο υποστηρικτής θα πρέπει επίσης να συνοδεύει τη Μαρία όταν εφαρμόζει τα παραπάνω για να την βοηθήσει να κάνει στην πραγματική ζωή αυτό που έμαθε θεωρητικά. (Δραστηριότητα 14 και 15 / κεφάλαιο Τράπεζες).

Βιβλιογραφικές Παραπομπές

¹ Bach, M., Kerzner, L. (2010). *A New Paradigm for Protecting Autonomy and the Right to Legal Capacity Advancing Substantive Equality for Persons with Disabilities through Law, Policy and Practice*. Toronto: Law Commission of Ontario. Available at:

http://supporteddecisionmaking.org/sites/default/files/paradigm_protecting_autonomy.pdf

Giertz, L., 2018. Guardianship for Adults with Intellectual Disabilities: Accountant, Advocate or 'Family' Member?. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 20(1), pp.256–265.

<https://doi.org/10.16993/sjdr.40>

Gooding P. (2013). Supported Decision-Making: A Rights-Based Disability Concept and its Implications for Mental Health. *Psychiatry, psychology and law*, 20:3, p. 431-451. <https://doi.org/10.1080/13218719.2012.711683>

Inclusion International. (2014). Independent But Not Alone: A Global Report On The Right To Decide. Available at: <https://inclusion-international.org/wp-content/uploads/2014/06/Independent-But-Not-Alone.pdf>

Millar, D. (2013). Guardianship Alternatives: Their Use Affirms Self-Determination of Individuals with Intellectual Disabilities. *Education and training in autism and developmental disabilities*, 48(3), 291-305.

² Arstein-Kerslake, A. (2016). Legal capacity and supported decision-making: Respecting rights and empowering people. *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.2818153>

Arstein-Kerslake, A. (2016). An empowering dependency: Exploring support for the exercise of legal capacity. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 18 (1), 77–92. <https://doi.org/10.1080/15017419.2014.941926>

Bigby, C., Whiteside, M., & Douglas, J. (2019). Providing support for decision making to adults with intellectual disabilities: Perspectives of family members and workers in disability support services. *Journal of Intellectual and Developmental Disabilities*, 44 (4), 396–409.

Gooding, P. (2015). Navigating the ‘flashing amber lights’ of the right to legal capacity in the United Nations convention of the rights of persons with disabilities: Responding to major concerns. *Human Rights Law Review*, 15 (1), 45–71. <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngu045>

Stainton, T. (2016). Supported decision-making in Canada: principles, policy, and practice. *Research and Practice in Intellectual and Developmental Disabilities*, 3(1), 1-11. <https://doi.org/10.1080/23297018.2015.1063447>

³ Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2011). *Concluding observations on the initial report of Spain*, CRPD/C/ESP/CO/1. Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/ESP/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2014). *Concluding observations on the initial report of Belgium*, CRPD/C/BEL/CO/1. Available at: <https://undocs.org/en/CRPD/C/BEL/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2017). *Concluding observations on the initial report of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland*, CRPD/C/GBR/CO/1.

Available at:

<https://undocs.org/en/CRPD/C/GBR/CO/1>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2019). *Concluding observations on the combined second and third periodic reports of Spain*, CRPD/C/ESP/CO/2-3. Available at:

<https://undocs.org/en/CRPD/C/ESP/CO/2-3>

Committee on the Rights of Persons with Disabilities (2019). *Concluding observations on the initial report of Greece*, CRPD/C/GRC/CO/1. Available at:

<https://undocs.org/en/CRPD/C/GRC/CO/1>

⁴ Browning, M., Bigby, C. & Douglas, J. (2020). A process of decision-making support: Exploring supported decision-making practice in Canada. *Journal of Intellectual & Developmental Disability*.

<https://doi.org/10.3109/13668250.2020.1789269>

Canadian Association for Community Living (2014). A statutory framework for the right to legal capacity and supported decision making for Application in Provincial/Territorial Jurisdictions in Canada. *The Working Group on Legal Capacity and Supported Decision Making*. Available at:

<https://cacl.ca/wp-content/uploads/2018/05/Draft-Statutory-Fmwk-Legal-Capacity-June-9.pdf>

Martínez de Aguirre, C. (2014). *El tratamiento jurídico de la discapacidad psíquica: reflexiones para una reforma legal* (1^a ed.). Pamplona: Thomson Reuters Aranzadi

Mental Health Europe & European Network of National Human Rights Institutions. (2020). *Implementing supported decisions-making: Developments across Europe and the role of National Human Rights Institutions*. ENNHRI & MHE. Available at: <https://www.mhe-sme.org/wp-content/uploads/2020/06/Report-ENNHRI-and-MHE-Implementing-supported-decision-making.pdf>

Navas Macho, P., Gómez Sánchez, L. E., Verdugo M.A., Schallock, R.L. (2012). Derechos de las personas con discapacidad intelectual: implicaciones de la convención de naciones unidas, *Revista Española sobre Discapacidad Intelectual*, Vol. 43(3) Núm. 243, 7-28.

Porxas, M. A., (2020), *De la incapacitació al suport a la presa de decisions: Anàlisi de l'estat de la qüestió i proposta per un ordenament civil català respectuós amb els drets humans en el context de la reforma estatal*, Barcelona, Espanya: Generalitat de Catalunya, Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada. Available at:

<http://cejfe.gencat.cat/ca/recerca/catalog/crono/2020/incapacitacio-decisions/>

Ribot Igualada, J. (2012). L'assistència: abast i limitacions de la nova institució. Dins *Qüestions actuals del dret català de la persona i de la família* (1^a Ed., p.49-105). Girona: Documenta Universitària.

Seoane Rodríguez, J.A., Álvarez Lata, N. (2010). El proceso de toma de decisiones de la persona con discapacidad: una revisión de los modelos de representación y guarda a la luz de la Convención sobre los derechos de las personas con discapacidad. *Derecho privado y Constitución*, 4, 11-66.

The National Safeguarding Committee. (2017). *Review of current practice in the use of wardship for adults in Ireland*. Available at: <https://www.lenus.ie/handle/10147/624083>

⁵ European Centre for the Development of vocational Training (CEDEFOP). *Common European Framework of Reference: Self-assessment grids*. Download Available at: https://www.cedefop.europa.eu/files/europass_-_european_language_levels_-_self_assessment_grid.pdf

Turnpenny, A., Petri, G., Finn, A., Beadle-Brown, J., Nyman, M. (2017). *Mapping And Understanding Exclusion: Institutional, Coercive And Community-Based Services And Practices Across Europe*. Mental Health Europe.
Available at: <https://www.mhe-sme.org/mapping-exclusion/>

⁶ Mithaug, D.E., Mithaug, D.K., Agran, M., Martin, J.E., Wehmeyer, M.L. (Eds). (2003). *Self-Determined Learning Theory: Construction, Verification and Evaluation*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers: New Jersey.

Raley, S. K., Shogren, K. A., & McDonald, A. (2018). How to Implement the Self-Determined Learning Model of Instruction in Inclusive General Education Classrooms. *TEACHING Exceptional Children*, 51(1), 62–71. <https://doi.org/10.1177/0040059918790236>

⁷ Shogren, K. A., Wehmeyer, M. L., Burke, K. M., & Palmer, S. B. (2017). *The Self-Determination Learning Model of Instruction: Teacher's Guide*. Lawrence, KS: Kansas University Center on Developmental Disabilities.

⁸ Diamond, A. (2013). Executive Functions. *Annual Review of Psychology*, 64, 135–168.
Available at: <http://doi.org/10.1146/annurev-psych-113011-143750>

⁹ Dalley, G., Gilhooly, M., Gilhooly, K., Harries, P., Levi, M. (2017). *Financial abuse of people lacking mental capacity*, Institute of environment, Health Societies, Brunel University London.
Available at:

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

<http://www.mentalcapacitylawandpolicy.org.uk/wp-content/uploads/2017/10/Financial-Abuse-of-People-lacking-mental-capacity.pdf>

Dalley, G., Gilhooly, M.L., Gilhooly, K., Levi, M. and Harries, P. (2017). Researching the financial abuse of individuals lacking mental capacity, *The Journal of Adult Protection*, Vol. 19 No. 6, pp. 394-405. Available at: <https://doi.org/10.1108/JAP-05-2017-0022>